Ч. 269 (14.812). Львів, вівторок 7. грудня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Арештували Затонського.

По Скрипникові, Любченкові, Постишеві й інших, менших рибах, прийшла врешті черга і на Володимира Затонського, одного з перших і найзавзятіших українських большевиків, який ще якимсь дивом втримався на відповідальній позиції аж до цього часу. Затонський перебрав уряд нар. комісаря шкільництва після самогубства Скрипника в 1932. році. Причина арештування ще не відома.

Затонський був членом найвищого большевицького ареопаґу, президії центрального виконавчого комітету в Москві і славився тим, що був найзавзятішим „сталінцем" з усіх. Ще кілька днів перед офіціяльними роковинами большевицької влади пишалися на мурах Києва величезні портрети Затонського, разом із портретами Сталіна й Ворошилова. Нагло, за одну ніч, портрети Затонського зникли і ця обставина почала застановляти населення, яке догадувалося, що не все в порядку зі Затонським. Скоро опісля наспіла вістка про його арештування.

НОВІ СЕНЗАЦІЙНІ АРЕШТУВАННЯ СОВІТСЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ.

З Москви прийшла вістка, що там арештовано бувших членів совітських торговельних делегацій у Льондоні і Ню Йорку, Олександра Озерського і Самуїла Брона (обох жидів). Озерський повернувся з Льондону до Москви минулого року, де дістав високе становище в комісаріяті воєнного промислу. Самуїл Брон це колишній голова совітської торговельної місії „Амторг" у Ню Йорку, опісля головний директор державного видавничого тресту. Цю, дуже важну посаду обняв він після самогубства Томського.

Вістки про ці арештування викликали в Льондоні чималу сензацію, хоча світ уже мав час привикнути до всяких, найбільш непредвиджених кроків большевицького диктатора.

Крім Озерського і Брона арештовано останніми часами також б. совітського ґен. консуля в Ню Йорку, Аренса, що спершу був радником совітської амбасади в Парижі і шефом департаменту чужинецької преси в Москві.

Потверджується також вістка про арештування Еріха Асмуса, совітського посла до Фінляндії. (УКБЮРО, Льондон).

ЗА БЕЗПОЩАДНЕ ВИНИЩУВАННЯ „ВОРОГІВ НАРОДУ".

МОСКВА, 6. 12. ПАТ. З нагоди перших роковин нової совітської конституції, що припали саме вчора, відбулися віча в Москві і в інших містах. Усі промовці складали запевнення вірности „партії і вождові" та безпощадного винищування „ворогів народу — троцькістів і бухарінівців". Зате не згадували прізвищ інших „ворогів народу", як Рикова, Ягоди, Тугачевського та розстріляних ґенералів з процесу Тугачевського. Слід підкреслити, що вже від довшого часу органи пропаґанди промовчують їх прізвища.

Німецький амбасадор намовляє Китай до перемиря.

Німецький амбасадор у Китаю Травтман вернувся вчора до Ганкову з Нанкіну, де переговорював з Чанкайшеком, заохочуючи його до замирення з Японією.

На його думку японці погодились би на замирення, якщо Китай: 1) приступив би до протикомуніст. пакту; 2) визнав Манджурію та затвердив автономію північного Китаю.; 3) дав Японії концесію в Шангаю; 4) перевів ревізію своїх мит; 5) зреорґанізував Куомінтан.

ЩО НА ТЕ КИТАЙ?

Чанкайшек мабуть не приняв тих умовин, але не перервав переговорів, лише подав німецькому амбасадорові власні контрпропозиції. Китайські політичні кола підмічують, що німецьке посередництво злагіднило лише форму японських домагань, не їхній зміст. Японська пропозиція не згадує про евакуацію японських військ, хоча китайці вважають це передумовиною переговорів.

30 кільометрів від Нанкіну.

Японські війська заняли місцевости Лішуї та Кулюн, їхні передні сторожі зблизились на 30 км. від Нанкіну.

СТАН КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК.

Китайське командування посилає всі війська на фронт, але не має виглядів стримати ворога, бо його війська слабо заосмотрені та мало здисципліновані. Лише на відтинку Чінкіян воюють добрі китайські війська, що завзято бороняться.

МІНОВІ ГАТІ

Одинокою перешкодою в наступі японських військ є мінові гаті на ріці Янтсекіян, що не дозволяють японським воєнним кораблям посуватися вперед, рівнобіжно зі сухопутною армією, підтримуючи її праве крило.

Японці міркують, що китайці занадто здеморалізовані, щоб могли використати ці мінові гаті і створити суцільний фронт здовж ріки.

НАНКІНОВІ ЗАГРОЖУЮТЬ ГРАБІЖНИКИ.

У Нанкіні панує несупокій, проголошено воєнний стан. По місті ходять військові стежі, зокрема в околиці пристані, де снуються ватаги мародерів. Вони становлять поважну небезпеку; у Нанкіні бояться, що вони кинуться рабувати місто, як почнеться загальний відворот.

Велика Британія подвоює військовий буджет.

Британський військовий буджет у найближчому році подвоїться. За ці гроші змоторизують ряд полків, потворять курені повітр., скорострілів та підвищать платні.

ПРОТИЯПОНСЬКИЙ БОЙКОТ.

200 портових робітників у Савтгемптон відмовилися вивантажувати японські товари з британського пароплава і звернулися до союзу британських транспортових робітників зі закликом прилучитися до того бойкоту.

Виборчий бльок УНП з лібералами.

Містимо цю статтю, надіслану нам з Чернівець, як характеристичний показчик тамошніх українських настроїв. Уважаємо своїм обовязком не відмовити місця ш. Авторові, тим більше, що він не має змоги друкувати своїх уваг в українській пресі у Румунії, зокрема у чернівецькому щоденнику „Час", який взагалі не хоче чи не може обмірковувати проблем української дійсности в Румунії. При цьому застерігаємося, що не маємо цим на меті втрявати у внутрішні справи українців у Румунії, і не вважаємо можливим зі Львова впливати на хід української політики у Чернівцях, за яку відповідають тамошні українські чинники. Тому ми готові помістити також іншу думку про цю саму справу. *Ред.*

Чернівці, 1. грудня.

Новий уряд прем. Татареску, що складається із членів б. уряду лібералів, „відмолодився" свіжими силами: націоналістом Вайдою-Воєводом та псевдодемократом проф. Йоргою.Назверха виглядає таке урядове співробітництво — дивоглядом. Але в дійсности всі ті три співурядуючі партії: ліберали, демократи та фронтовики теоретично мають ту саму програму (м. ін. націоналізацію промислу та торговлі), а підчас правління виказали те саме своєрідне „зацікавлення" меншинами (щоб відвернути увагу від інших внутрішніх справ).

Наприклад підчас уряду Вайди-Воєводи (тоді ще ревного „цараніста") знесено на Буковині постепенно години навчання української мови (як предмету!). А його наслідник проф. Йорга доконав початого діла і, не зважаючи на новозаснований підсекретаріят для меншин (очевидно, для заграниці!), скасував і решту: ту одну годину навчання релігії в українській мові (для православної дітвори).

Б. уряд Татареска зробив дальший крок вперед і заборонив також навчання релігії в українській мові для греко-катол. українських дітей. А міністр віроісповід. Ямандї (що й тепер іменований у новім уряді) не тільки вивласнив греко-кат. церкву в Сучаві в користь православної митрополії, але ще і вплинув на румунського греко-кат. митрополита в тому напрямі, щоб він змінив своє первісне відношення до автономії українського греко-катол. вікаріяту. Зрозуміло, що таку міністерську практику п. Ямандї горяче підтримував тоді ще „опозиційний демократ" проф. Йорга та фронтівська парляментарна ґалерія Вайди-Воєвода.

Дальшим почесним завданням минулого уряду було: перенести до інших провінцій залишених ще українських урядовців, учителів та священників; унеможливити всяку освітню діяльність; закрити „Народні Доми" (новозбудований „Нар. Дім" у Глибоці досі не відчинений, а чернівецький „Н. Д." не має права навіть винаймити своєї великої салі для чужих вистав!).

Тому заскочила нас вістка про „виборчий картель" У. Н. П. саме з такою трійкою: Татареску-Вайда-Йорга!

Ми все ставилися прихильно до цієї одинокої української політичної організації в Румунії. Ми неораз забирали слово в її обороні, коли на У. Н. П. нападали деякі галицькі часописи, коли йшли неперебірчиві атаки доморослих лицарів словесного націоналізму та просто смішні підозріння румунської преси й румунських політиків про якусь видуману ірреденту під покровом У. Н. П. на Буковині. Але сьогодні, коли У. Н. П. відважилась на такий поспішний виборчий бльок

з трьома специфічними партійними контрагентами, вона ослабила сама свої симпатії не тільки серед своїх, але й серед чужинців, які цікавились нашим положенням.

Ми певні того, що знайдуться беззастережні оборонці такого „тактичного кроку“. Знаємо і їх оправдування: „У. Н. П. не має фондів, щоб дозволити собі на самостійний виступ підчас виборів“. „Не має змислу бути все в опозиції і то ще до уряду „сильної руки“ лібералів“. „Треба використати можливість співпраці з урядом“.

А ця співпраця виглядає ось-так: два посольські мандати, ще неозначене (!) число мандатів у самоуправі, віднова діяльности ще незакритих товариств, кілька посад у місцевій адміністрації...

Свого часу, коли ми виступали проти гурра-націоналізму, що непередуманими виступами й нікому нешкідливою писаниною заохотив сусідів до загальної репресійної акції проти „рутенської іреденти“, названо нас „опікунами угодовецького нащадка васильківщини — У. Н. П.“. І сьогодні ми знову в невдячному положенні. Цим разом сумніваємося щодо доцільности виборчого „реалізму“, який полягає на порозумінні з такими контрагентами. Десятиліття У. Н. П. богате на розчарування з причини невиконаних міжпартійних зобовязань!

Але це у нас скоро забувають! І ще скорше вияснюють, що це тільки „виборчий картель“, після заключення якого „У. Н. П. має вільну руку в парляменті“.

Передовсім співпраця У. Н. П. з урядовими чинниками — це не тільки „виборчий картель“. Не йде тут тільки про запевнення тих 2-ох посольських мандатів, але йде теж про певну політичну програму, зясовану в отих скромних вищенаведених українських вимогах. І саме цей „компроміс“ викликує застереження, бо робить вражіння, немов буковинські українці нічого більше не вимагають, як — неозначене згори число війтів і два мандати!

А щодо тої „вільної руки в парляменті“ — то й це вже відома, стара казка. Не будемо тут казати ближче про зміст і тон дотеперішніх парляментарних виступів У. Н. П. Одначе зазначимо, що надмірно часті заяви льояльности обезцінили її в очах сусідів і викликали ще більше недовіря до українського населення! Доказує це хочби теперішній стан на Буковині та самі умовини „виборчого картелю“.

Якось трудно вплинути на погляди проводу У. Н. П., бо він переконаний про свою непомильність. На заваги інших, хочби й нечленів партії, є одна загальникова формулка: „Ми робимо так; кому не подобається, нехай зробить ліпше...“

Такою поставою У. Н. П. досі нічого не скористала — на це вказує велике число українських інтелігентів, що не належать до рядів цієї партії.

Провід має за завдання не тільки вести політику, але й притягнути до співпраці наше громадянство, тимбільше, що цей провід дає заяви не тільки в імени партії, але й цілого населення. Таксамо не треба покликуватись на нормалізацію в Галичині. Раз тому, що тамошня невдача не відбилась на цілій українській справі. В Галичині істнує ціле леґальне партійно-політичне життя та істнують поза партіями освітні й господарські установи, нормовані приписами законів.

Інакше у нас, де крім відомої діяльности У. Н. П., щоденника „Час“, футболевого клюбу „Довбуш“ — нема властиво ніякої іншої чинної установи в Чернівцях. Є ще до 20 інших організацій, але всі вони нині нечинні. Є ще до 50 кооператив, але вони вже підчинені інтересам чужих. А в додаток ніодної кляси, де хоч надобовязково вчилиб принайменше одну годину релігії в українській мові. І тому два мандати в парляменті (і так за 10 літ не осягнено там нічого конкретного!), другорядні місця в самоуправі, обіцяні посади не можуть бути підставою дійсної нормалізації румунсько-українських відносин

Провідники ріжних партій обіцяли нам всіляке — і не все вони дотримали. Зрештою бували вже уряди, які були при кермі менше 1 року. Коли У. Н. П. бажає використати виборчий період для покращання долі українського народу в Румунії, то нехай її реалізм не звужується до надій на проблематичну поміч вічно мінливих румунських політ. партій і лідерів, які досі зазначили себе лише на протиукраїнському фронті

ом.

Ворог українського народу в цифрах.

(Про потребу поборювання неписьменности).

I.

В дні 24. листопада ц. р. відбулася в „Просвіті“ нарада представників усіх наших установ, товариств і редакцій у справі цьогорічної акції поборювання неписьменности серед українського народу. Ця нарада була цікава тим, що „Просвіта“ вперше може за довгі роки своєї освітньої праці серед народніх мас виступила з автентичним цифровим матеріялом, що ілюструє наглядно стан неписьменности українського народу в Польщі.

Довгі роки говорили ми теоретично про неписьменність серед українського народу. Загальне, так мовитиб, інтуїтивне, теоретичне переконання було таке, що ця неписьменність дуже висока. Одні оцінювали її песимістично, інші трохи оптимістичніше. Одні ставили нас на третьому або четвертому місці серед неписьменних народів Европи, інші навіть на першому і другому. Але ніхто не знав дійсної правди. Люди вдоволялися загальною стереотиповою правдою, що наш нарід малописьменний та малокультурний.

Аж в останніх двох роках зладила комісія для навчання неписьменних при Головному Виділі „Просвіти“ статистику неписьменности українського народу в Польщі. Матеріяли до цієї статистики зачерпнула Комісія (М. Дужий — Ст. Похмурський) з перепису населення з 9. грудня 1931. року. Можливо, що ці цифри незгідні з ідеальною дійсністю нинішнього дня, можливо, що їх можна дещо підвищити або зменшити. Але на кожний випадок зближають вони нас до правди, змальовують нам стан, що не відбігає далеко від фактів життя. Образ цієї статистики дуже сумний, стан неписьменности українського народу в Польщі загрозливий.

Статистику неписьменности серед українського народу, зладжену „Просвітою“, можна поділити на дві ґрупи: перша торкається трьох південно-східних воєвідств — львівського, тернопільського та станиславівського, друга — трьох північно-західних воєвідств: волинського, люблинського й поліського.

Розглянемо їх подрібніше.

II.

Число неписьменних українців.

Львівське воєвідство. — Лісько 37.186, Турка н. Стр. 37.783, Дрогобич 26.115, Борислав-місто 901, Рава Руська 25.792, Яворів 17.939, Добромиль 16.233, Самбір 16.297, Самбір-місто 372, Жовква 14.327, Перемишль 13.839, Городок 12.714, Мостиська 11.993, Сянік 11.038, Рудки 10.930, Сокаль 10.297, Любачів 8.657, Бібрка 8.922, Ярослав 8.379, Львів 7.339, Львів-місто 3.694, Коросно 1.965, Березів 1.811, Ланцут 700, Ряшів 476, Переворськ 335, Нісько 123, пять західних міст 66. — **Разом у львівськім воєвідстві 304.866 неписьменних українських людей** повище 10 літ життя.

Тернопільське воєвідство. — Бучач 21.929, Борщів 21.790, Заліщики 15.217, Броди 15.034, Бережани 14.070, Підгайці 13.241, Золочів 13.194, Тернопіль 12.155, Тернопіль-місто 826, Зборів 12.645, Копичинці 12.125, Чортків 10.933, Збараж 8.787, Перемишляни 8.661, Теребовля 8.659, Скалат 8.301, Радехів 7.826, Камінка Струмилова 7.234. — **Разом у тернопільськім воєвідстві 212.584 неписьменних українських людей** повище 10 літ життя.

Станиславівське воєвідство. — Надвірна 44.573, Косів 36.233, Коломия 36.624, Коломия-місто 746, Станиславів 29.274, Станиславів-місто 1.029, Долина 25.488, Товмач 25.129, Стрий 23.815, Стрий-місто 924, Городенка 23.655, Калуш 22.003, Снятин 19.954, Рогатин 18.199, Жидачів 10.869. — **Разом у станиславівськім воєвідстві 318.445 неписьменних українських людей** повище 10 літ життя.

В 1931. році було у **Східній Галичині**, себто у львівському, тернопільському і станиславівському воєвідстві, **3,260.128 українців**, з того повище 10 років життя **2,421.925, а між ними аж 835.898 неписьменних, себто 34.51%.**

Отже відсоток неписьменности в українського народу Галичини дуже поважний, він межує майже з культурною катастрофою. Подумати лише, що від 1868. р. ширить на наших землях освіту серед українського народу „Просвіта“, а від 1869. р. обовязує у нас по нинішній день шкільний примус. І при такому фактичному та правному стані народньої освіти наш національний культурний білянс обтяжений цифрою 835.898 неписьменних!

Як ближче вглянути в цю статистику, то завважимо, що **підгірські й гірські повіти мають далеко вищий відсоток неписьменних,** ніж повіти на високорівнях та долинах. У львівському воєвідстві загальний відсоток неписьменних сягає 31.55%, у тернопільському 32.29%, а в станиславівському аж 39.98%. Ця справа науково дотепер недосліджена і годі щось певне сказати, чому воно так, а не інакше. Миж знаємо, що в гористій Швайцарії та Скандинавії відсоток неписьменних хитається ледви між 2%—3%.

Таксамо й відношення неписьменности серед мужчин і жінок цікаве. Неписьменність серед жінок майже вдвоє більша, ніж серед мужчин. На 835.898 усіх неписьменних було в Галичині 320.937 неписьменних мужчин та аж **514.961 жінок.**

Про неписьменність серед українців на північно-західних землях — у черговій статті.

І. Ю.

Післяплатникам під увагу.

Кожний вимагає, щоб наш часопис був щораз кращий, багатший та виконував якслід своє завдання. А чи призадумався коли післяплатник, що саме він руйнує свою пресу? Свій обовязок повинні виконувати не тільки ми, але й ви, шановні післяплатники!

Депутація в Апостольського Нунція у Варшаві.

Дня 4. грудня ц. р. явилася в Екселенції Апостольського Нунція у Варшаві депутація, зложена з сенаторів о. крил. Лободича і през. Децикевича, яка зложила новому Нунцієві чолобитню іменем УПР і всього греко-кат. населення в Польщі. Нунцій у дуже сердечних словах приняв делеґацію на довшій розмові, інформуючися про наші потреби та уділив свого благословення.

Іменування першого греко-католицького пароха у Франції.

О. Перрідон, колишній ректор Малої Семинарії у Львові, назначений греко-католицьким парохом у Франції з осідком у Парижі. Це перша наша гр.-кат. парохія у Франції. Таким чином здійснилась довголітня мрія тисячних мас греко-кат. українців у Франції. Ю. С.

Українські канадійці для англьо-саксонців.

ВРАЖІННЯ ТА РЕФЛЕКСІЇ З ОДНОГО ВДАЛОГО ВИСТУПУ.

(Оригінальний допис із Канади.)

I.

Цим разом Ваш дописувач хоче поділитися із своїми братами на рідних землях жмутком вражінь з одного виступу канадійських братів, що гідно зарепрезентував українську культуру перед англьо-саксонцями та підняв престіж нашої нації. Йому це легко зробити, бо був наочним свідком та учасником всього того, про що писатиме.

Я вже згадував у попередній статті про те, що на Канадійській Національній Виставі щороку співає хор Т-ва „Український Народний Дім". Це є знаменита нагода для популяризації нашої прекрасної музичної творчости перед чужинцями, бо звичайно в той день відвідує цю виставу поверх 250.000 людей із усіх кінців Канади та Злучених Держав. (Канадійська Національна Вистава в Торонто, Онт. — збудована коштом міст, відбувається періодично кожного року підчас двох перших тижнів м. вересня. За цей час цю виставу відвідує пересічно від півтора до двох мілїонів осіб). Виступи цього хору бувають на щастя звичайно вдатними. Завдяки цьому він досить відомий не тільки в місті, але й далеко по околиці, відомий між своїми та чужими. І нераз вже йому доводилось співати поза Торонтом. От і цього року трапилась йому така нагода — дати цілий концерт (чисто українську програму) для англійської публики в м. Пітерборо Онт., що віддалене приблизно 90 англ. миль від Торонта.

На запросини тамошньої церковної презвітеріянської громади (церква св. Павла) Т-во „Український Народний Дім" зобовязалося підготовити ріжноманітну українську програму, щоб була б цікава для чужинців, зокрема для англійців. Постійний диригент хору Т-ва, добрий знавець музики та хорового співу, гр. Юндак П. взявся приготовити та вишколити відповідно хор, а гр. Левко Ів. українські танки. Крім цього для ріжнородности п-а М. Храпко, що має гарний сопрановий голос, згодилася заспівати вокальне сольо та вибрала собі „Серенаду" (Штендхен) Шуберта. Для прикраси цілої програми заанґажовано три сестри панни Шкляр*) (I. і II. скрипки та фортепіян), що здобули собі широку популярність серед торонтонського музичного світу своєю участю в ріжних музичних конкурсах, з яких вони звичайно виходили з найвищими відзначеннями. Тепер вони серед своїх родинних памяток переховують скриньку з усякими золотими, срібними медалями та преріжними грамотами. Живуть вони в м-ку Порт Кредит, де їхні батьки мають гарну фарму.

Серед приготувань час скоро минав. За той час ініціятор цього концерту в Пітербуро д-р Крейґ забажав мати деякі короткі інформації про українців, про їх історію, музику, сучасне становище тощо, щоб це все оголосити в місцевій пресі. Треба було це все зробити в англійській мові. В тій самій мові треба було приладити програму і дати пояснення до кожної пісні та ще й наголовок перекласти. Це останнє дуже трудне завдання. Що нам в рідній мові видається гарне, милозвучне, то навпаки — в англійській те саме згучить якось дивно, іноді навіть шорстко, далеке від духа ориґіналу. Але нам у Канаді така робота — не першина! Все зроблено на час і гарно. Концерт призначено на 22. жовтня ц. р.

*) Ольга й Оленка за скрипковий дует до сього часу здобули собі 105 медалів але на всяких українських концертах вони звичайно виступають враз із своєю сестрою Стефкою, що акомпанює їм добре на фортепіяні. На останньому концерті я вже бачив четверту сестру Марійку. 10-літню дитину, що із своєю ще малою скрипкою гідно трималася із старшими сестрами-віртуозами.

II.

Нарешті прийшов бажаний день. Рівно в 5. год. попол. перед будинок Т-ва „Український Народний Дім" заїхали два великі автобуси, всередині уладжені за наймодернішими вимогами. Співаки та танцюристи вже були всі як один готові до відізду. Жіноцтво повбиране в чудові українські квітчасті національні строї, а чоловіки у вишиваних сорочках та — по козацькому звичаю — підпоясані ріжноколірними поясами. Всіх враз із орхестрою, що приграватиме до танків, 60 осіб. Деякі з них тільки що вийшли з роботи, деякі мусіли з цієї нагоди покинути роботу вчасніше та наразити себе на матеріяльні втрати і неприємности перед своїми хлібодавцями, бо цеж звичайний день.

Вже всі сидять на місцях. Ось загуркотіли мотори — автобуси повільно рушили в дорогу. Якби то скоріш вирватися із міста на широку дорогу поза містом! Та це не легка справа! Торонто — місто велике, рух на вулицях величезний, усі вулиці завалені автомобілями ріжного типу, трамваями, автобусами (коней майже невидно!), а в додатку ще й дощ докучає ввесь час. Трудна рада! Автобуси повільно з трудом пробиваються крізь цю типову американську метушню, поки по 45 хвилинах такої їзди вирвалися на шлях, що поза містом, де трохи вільніше стало шоферам і пасажирам. Але погода, як на злість, не дописує! Дощ — осінний, докучливий, рясний — кропить. В таку погоду по гладкому цементованому канадійському шляху (хоч яєчко коти!) скоро не поїдеш, бо слизько.

Всеж наші автобуси женуть із скорістю 30—35 анг. миль на годину, то минаючи, то випереджуючи всі транспортові та особові самоходи, яких і тут не бракує. Тисячі їх із яскравими передніми та червонобарвними задніми світлами. Так минаємо містечко Гвитбі, що лежить на шляху Торонто-Монтреаль, далі місто Ошава, славне своєю автомобільною індустрією (велика фабрика „Дженерал Моторс"), а для нас важна тим, що в ньому живе кілька тисяч українців,

---

П. КАРМАНСЬКИЙ. 2

Пригоди Гриця Івануса.

(Докінчення).

Що-ж було діяти? Махнути на шкапу рукою не годилося. А врешті, пішки він однаково додому, а ще й у пітьмі, не зайде. Адже ноги в нього наче би хто спутав, а його самого немов би хто тримав на припоні!

Вирішив піти від крамниці до крамниці і розвідатися про згубу.

Як довго ходив і до чого доходився, ми не знаємо, бо цього не знає й сам Іванус. Одне є певне, що над ранком хтось розбудив його під порогом одної крамниці, і він на своє горе нагадав свій клопіт у хаті.

Годилося щось радити; годі було вертатись додому без коняки й без ліку, який хтось „витягнув йому з пазухи".

Підождав, аж відомкнули першу крамницю, і почав від того, що вчора. А коли сонце перейшло межу зеніту і стало хилитися вниз, Іванус не вспівши віднайти своєї шкапи, пустився додому пішки.

Йшов і роздумував над своїм нещастям. Ноги йому моталися, часто зачіпали за коріння або камінь, так і видно було, що Іванусові не скоро доведеться бути дома.

Сердився, говорив сам до себе, а врешті сплюнув з пересердя та присів на придорожню колоду перови.*)

Довкола нього шумів ліс, над ним гойдалося смараґдове море і звисали довгі вюнкі батоги таквари,*) а ген високо кружляли велитенські чорні корви.*) Ріжнобарвні метелики хмарою шугали обабіч дороги, а то й присідали на його руках і обличчі.

Став роздивлятися і помітив, що сидить саме в місці, де перед роком уночі застрілився його найкращий товариш від шклянки, Жуан Калита. Навіть хрестик недалеко при дорозі зазначував це фатальне місце. Зніяковів і почав роздумувати.

...Так, нічого не вдієш. Якесь прокляття долі повисло над людиною і виходу немає.

І відчув жаль над собою.

...Двадцять літ минуло, відколи він бореться з долею в тих лісах клятих. Приїхав сюдою вкупі з Касунею просто від вінка, привіз зі собою силу вола і надії, якими міг обділити сотню своїх товаришів дороги. А сьогодні все його життя скапарене.

Ось і Касуня наприклад. Чи багато сонця зазнала вона в цій клятій країні, де того сонця аж забагато? Чи багато разів вона за той час у церкві молилася? Чи попрохав її хто зі сусідів на куму і вгостив її, як пристало хазяйці?

А тепер вона сердешна вже мабуть небіжка, навіть розпрощатися з ним не мала змоги, навіть очей не примкнув він нещасній своїми руками.

І як умиралося бідній? І чи простить вона його на тому світі?

І якась рука за горлянку його стиснула.

І чув, як таквара звисаючи, холітаючися на вітрі, шептала: „Нещасна — нещасна — нещасна..." А верховіття перов і кедрів і собі говорило: „Молися — молися — молися..."

І він молився. Гупав раз-у-раз кулаком у груди, постогнував, завертав очима та бездушно лебедів: „Боже милостив буди мені грішному.. Без числа согрішших, помилуй мя..."

А далі звісив голову додолу і дав волю спогадам і думам. Бачив свою Касуню мертвою, йшов думками за її простою домовиною, сам відправляв над нею панахиду і помагав людям спускати домовину в яму, а потім у своїй хаті сам прощав її на поминках, підносячи її голубину душу і невсипущу працю до піднебесних висот. А потім побачив себе в хаті самотнім, дивився на засмучені обличчя своїх дочок, і такий туск звалився на нього, що хотів ревіти на цілий ліс.

Та плачем лихові не зарадиш. Годилося найти якийсь вихід із біди. І який же? — А вже-ж треба женитися. Не може-ж хата, та ще із купою дітей, без хазяйки обійтися.

...„Так, безумовно треба женитись — думав. Може воно й добре, що так сталося... Все-ж то нова хазяйка якось хату обновить; а може і його до неї привяже? Хіба покійна Касуня (тут зіхнув тяжко) своїм виглядом могла його до неї привязувати? Навряд...

...Та й з ким би то женитися?

Перебирав у думках, насамперед всіх удовиць, а потім пристаркуватих дівчат, а врешті між молодими опинився.

...Ота Павлинова Настуня наприклад... Нічого собі дівка! Ноги мов виточені, в бедрах колишеться, що й очей не відірвати, піде в танок, то не хлопець нею, а вона хлопцем носить, що той тільки очима перевертає, а робітниця — так і все в руках у неї горить. — Ні, таки доведеться до неї старостів засилати. І то не гаючись. Не може ж хата без хазяйки бути.

Так і вирішив: засватає Настуню, і то хоч би й завтра.

*) *) Назва бразилійського дерева.

*) Тропа.

**) Коуки

добре згуртованих у преріжних культурно-освітніх, допомогових та церковних організаціях. За Ошавою Бовменвил, літня резиденція багачів та місце, де стрімко сягає в небеса висильна вежа Канадійської Радієвої Корпорації. Ще кільканадцять миль і автобуси повертають на північний схід, на шлях, що веде до Пітербуро. А дощ далі кропить. В деяких учасників цієї експедиції помітна турбота, що не доїдемо на час, бо шлях переходить усякими горбками й долинами та повний усяких закрутів на право і ліво, — і все це спиняє скорість не то важких, але й легких самоходів. А в додатку ще й слизько!

Та це не шкодить доброму настроєві співаків та танцюристів. Усі, головно молоді, вже уроженці Канади, жартують, сміються та виспівують, аж від цього гомону автобус тремтить. Серед таких невзгодин (на дворі дощ, хмарно, темно, понуро а всередині весело й гомінко), поволі докочуємось до нашої мети. Допитуємося з трудом, де саме концертова саля. Автобуси стають перед самими входовими дверми. І ми, втомлені 4-годинною їздою, висідаємо. Стверджуємо, що спізнились на цілих 45 хвилин. Концерт повинен був початись в год. 8.15, а тепер рівно 9. год. Отже нема навіть часу відповідно причепуритись. Для нащадків Адама це клопіт невеликий. Вони поскидали із себе верхнє шмаття, руками поправили волосся і вже на сцені, на місцях. Зате із дочками Еви справа складніша. Всеж і вони встигли впоратись із своїм верхнім виглядом скоріше, як декому здавалося. Ось уже всі стоять у повному „боєвому" порядку на сцені. Крізь завісу чути голоси нетерпливої публики, що 45 хвилин ждала на наш приїзд.

III.

Ще заки розсунулася завіса в кожного настирлива думка: Як поставиться публика до чужинців? Поволі розсувається завіса, а на салі рівночасно залунали оплески на вид мальовничої групи українських співаків. Публика вся англійська, бо в цьому місті живе тільки дві українські родині. На салі яких 400 осіб, самі старші віком, сиві та поважні.

На початок хор співає канадійський національний гимн по українськи. На звук знаної мельодії, хоч не розуміючи слів, публика вислухує цю точку стоячи. За цим хор відспівав Лисенка „Ой ізійду я на могилу", „Не хвиля реве го на морі" — (пісня із оперети „Вій"), „Журавлі" — Ярославенка, „Коло млина яворина" — і Гайворонського та „Котилася зірка" — Леонтовича. Судячи по оплесках, публиці найбільш добалися „Журавлі" та „Коло млина". Із сцени можна було легко помітити з облич слухачів їх велике зацікавлення та приємне здивування. Цеж уперше у житті вони чують українську пісню добре виконану.

Після того сестри Шклярівни грають Й. Є. Баха третю частину з концерту „Д мінор", грають з памяти, без нот, грають захоплені, із артистичним відчуттям, не звертаючи уваги на публику, що принишкла, здивлена в гарні артистки та зачарована прекрасними тонами Баха, композитора надзвичайно популярного серед англо-саксонської раси. Цеж молоді артистки із Божої ласки! Це ж гордість щасливих батьків, що приїхали із своїми дочками аж сюди й були присутні між публикою на салі. По скінченню буря оплесків.

Далі українські танки — один за одним: „Козачок", „Катерина", „Козацький герць", „Гречаники". Оплески за оплесками. П-на Маруся Храпко — молода струнка дівчина, уродженка Канади у прекрасному українському національному вбранні співає „Серенаду" Шуберта, дуже популярну річ в Америці, зокрема для радіослухачів, що чують її майже щодня. Співає гарним чистим голосом. І знову танки. Коломийка в ріжних відмінах, гонивітер та аркан.

Ще раз грають три чарівні сестри. На цей раз вони вибрали собі дуже ефектовну річ, а саме: „Симфоні консертант" композитора Данкля. Захоплена публика жадає наддатку.

Остання точка на програмі: хор співає 5 пісень — „Широкий луг", „Бодай тая степовая..." із сопрановим сольом п-ні Д. Буртник О. Кошиця, славний „Щедрик" Леонтовича, „Ой дівчина Уляна" — Кошиця та „Коломийка" цьогож композитора. Публиці найбільш подобається „Щедрик" та „Ой дівчина Уляна", а „Бодай тая степовая..." викликує здивування, бо англійці не привикли до такого роду хорового співу — сольо з акомпаніяментом хору. (До речі: автор цих рядків чув на радіо цю саму річ Кошиця по англійськи у прекрасному виконанні якогось університетського хору).

Концерт закінчено. Публика повільно розходиться. Виконавці програми збираються в дорогу, щоб скоріше заїхати до Торонто та бодай кілька годин проспатися, бо завтра вранці майже всіх чекає робота. Але нас задержують. Кажуть, що приготовлено вечерю, а людям втомленим дорогою і концертом та ще й до того голодним незручно вибіратися в далеку дорогу. Пропозиція гарна й принадна. Трудно відкинути її. Отже зостаємося на вечерю!

IV.

Нас завели в церковний будинок. Не подумайте, Боже борони, що до салі до молитви, перед царські врата. Ні! до звичайної салі, заставленої столами, а на столах квіти й тарелі, шклянки з водою тощо, крісла, але в церковному будинку. Річ у тому, що в Канаді церкви, що є на утриманні не держави, але громади, будовані дещо інакше, як у нашій батьківщині. Крім головної салі до молитви, є в них ще багато менших, де члени церковної громади сходяться на всякі збори, наради, забави, є й кухня із усяким приладдям, є шкільна саля, де що-неділі відбувається наука релігії для дітей парохіян, а інколи ще й помешкання для священника. Тимто й той будинок, куди нас завели — це велика масивна будівля, вартости принайменше 300.000 дол. Отже будувала його громада, зложена з членів багатих. Тому то й перекуска для нас була щедра, смачна. До стола подавали самі старші віком жінки, вгощали нас так привітно, що кожний почувався як у себе дома. Звичайно, що були при столі й принагідні промови — розуміється, по англійськи. Говорив священник — парох тамошньої громади. Сказав, як можна було сподіватися, кілька приємних компліментів про наші танки. Казав він, що ще не багато часу пройшло після концерту, а вже багато їхніх жінок пообривали обцаси, випробовуючи українські танкові кроки й фігури. Знайшлися деякі між нами, що відповіли англійським промовцям, зазначуючи у своїх відповідях, що сьогоднішній вечір це найкращий спосіб для взаємного пізнання і зближення. Таку заяву англійські господарі прийняли оплесками.

Заяви заявами, церемоніял церемоніялом, але нам — особливо тим, що вранці повинні йти до праці — було спішно вертатися до Торонта. Але нас так легко не випустили. Приневолили ще при столах співати українські пісні в довільний спосіб, а крім цього забажали ще одної з тих пісень, що ми співали на концерті, але під умовиною, що співаки співатимуть уложені не в такому порядку, як на сцені, але де хто стоїть. Хотіли, бач, випробувати нас, чи кожний певний себе. Але нам це вдалося непогано. Після таких церемоній рівно в 12. год. вночі гайда в дорогу!

І знову підчас їзди пісні, сміхи, жарти. Одним словом — добрий гумор! Нікому навіть на думку не прийшло приплющити очі та дрімати. Так цілу дорогу повні три години їзди.

Невідступним приятелем нашої їзди був знову докучливий осінній дощ. До Торонта ми заїхали без пригод; вірніше кажучи, без ніякого нещасливого випадку, яких на американських автомобілевих шляхах тисячі.

Отак закінчилася наша прогулька до Пітерборо, прогулька не для приємности, а для обовязку, прогулька, що кожному учасникові принесла велике моральне задоволення, а для Т-ва „Український Народний Дім" престіж та велика фінансова винагорода, бо каса Т-ва збільшилася на 50 дол.

Utile cum dulci!

Мазурик Гр.
Торонто, Онт. Канада.

—o—

Скасували вирок смерти.

Дня 23. квітня ц. р. Окружний Суд в Луцьку засудив на кару смерти еміґранта з Полтавщини **Володимира Лавренка** за те, що він дня 6. січня 1937. у Печихвостах горохівського повіту застрілив поліційного розвідчика Вячеслава Полляка у хвилині, коли той біг за ним, щоби притримали як підозрілого у приналежности до У. Н. К. Р-у.

Від цього вироку відкликався засуджений Володимир Лавренко і Апеляційний Суд в Люблині по переведенні апеляційної розправи проголосив дня 2. грудня ц. р. вирок, яким **уневинено обвинуваченого від закиду вбивства бл. п. Полляка і тимсамим скасовано вирок смерти**.

Позатим Лавренка засудили на часову вязницю за приналежність до У. Н. А. К. Р-у і застріляння до поліційних функціонарів.

Обвинуваченого Володимира Лавренка боронив адвокат **д-р Степан Шухевич** зі Львова.

Листопадові Роковини.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В МАНЧЕСТЕРІ.

Як було заповіджено, українська громада в Манчестері відсвяткувала Листопадові Роковини в неділю 28. листопада в домівці Українського Клюбу. Крім членів манчестерської української кольонії були присутні на святі також голова Українського Бюра в Льондоні, о. Ф. Дж. Вілкокс, священник-англієць у східному обряді та кілька англійських гостей.

Свято отворив голова Українського Клюбу, п. Йосиф Ліснівський, який після привітальних слів попрохав д-ра В. Ю. Кисілевського, щоб сказав кілька слів про значіння Листопадових Роковин. Опісля відбулася концертова частина свята, яка складалася з виступів хору, гри оркестри, дитячих точок і т. д. Вечір мав святочний і заразом щиро-родинний характер.

(Укбюро Льондон.)

І не стямився, як здрімнувся, вколисаний мріями та золотими сподіваннями.

— Бійтеся Бога, тату! Таж ідіть додому, не спіть у лісі при дорозі. Сонце ось-ось за лісом сховається.

А враз чиясь рука потягнула його за плече так, що зірвався на рівні ноги.

Вирячив очі, хотів христитися, та пізнав свою найстаршу доню Олену.

— Ти як тут узялася? — скрикнув здивований.

— Та як же? Мама за сіллю до міста мене послали. Вже два дні мусимо батату несолену їсти.

— Яка мама? Чия мама? — скрикнув ще голосніше.

— Та ж наша мама, а чия ж би?

— Як то? Мама живе? не вмерла? не поховали її?

— Теж вам щось сниться! Ще вчора вечером встали, як тільки лік прийняли.

— Який лік?

— Та, та той, що ви купили.

— Що ти верзеш мов пяна? Адже лік я щойно несу зі собою!

Ба, говоріть своє! А той вчорашній?

— Який вчорашній? Ти здуріла?

— А той, що його кобила під сідлом привезла?

Гриць Іванус тільки за вухом пошкрябався. Слова застрягли йому у горлі. А далі постояв, подумав, і сплюнувши з досадою, промовив:

— Клята кобила!

Більше не можна було дізнатися, що в нього варилося. Лише з вигляду очей можна було догадатися, що він порішив помститися. На жінці, чи на кобилі — цього годі було з очей вичитати.

Та й хто би дивувався Іванусові Грицькові?

Сторінка без політики.

Алеж це я.

Одного дня відбувався у Празі кіновий сеанс, який був би відбувся зовсім спокійно, так як у безчисленних містах культурного світу, якби не дивна подія, що трапилася на тому сеансі. А саме, коли на екрані появилася велитенська світлина жінки, на салі встала з крісла якась жінка і скрикнула в найвищому счудуванні:

— Ради Бога, таж це я!

Світлина представляла старшу вже жінку, якої рішуче не можна булоб назвати красунею. Акція відбувалась у матримоніяльному бюрі, куди зайшов якийсь молодий мужчина, щоб вибрати для себе жінку. Йому теж показали побільшену світлину.

Оклик пристаркуватої жінки в кіні був би не викликав ніякого враження, якби молодий чоловік з екрану, який оглядав у матримоніяльному бюрі світлину, не був сказав:

— Такої жінки я не хочу, хочби вона мала навіть міліони!

Щойно тоді ціла авдиторія вибухла щирим сміхом. Давно вже на якійнебудь фільмі не сміялись люди так щиро і так довго.

Осмішена жінка не могла того простити і подала фільмову фірму до суду. В суді оправдувався обвинувачений тим, що для режисерського тріку потребував він особливо поганої світлини жінки.

Режисер довго шукав, заки знайшов відповідний реквізит. Одного дня побачив він на виставі якогось професійного фотографа бажану світлину. Він купив її, побільшив і вжив до своєї фільми.

З уваги на всі терпіння і насміхи, які пошкодована „красуня" зазнала з приводу фільми, суддя мусів засудити фільмову фірму на відповіднє відшкодування.

За гроші, які підстаркувата жінка дістала від фільмової фірми, могла вона ходити на інші фільми й потішати себе у своїм нещастю. Але обвинувачена фірма теж була вдоволена з цієї справи, бо авантура в кіні та процес зробили їй знамениту рекляму.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

„Лік правди".

За дозволом судової влади у стейті Ню Йорк саме тепер почали переводити спроби над новим „еліксіром правди", препаратом, що до деякої міри паралізує волю людини, що від неї можна дістати завжди правдиві відповіди. Такий препарат дає змогу видобути від арештантів зізнання, яких вони в нормальному стані не зложилиб за ніякі гроші.

Як відомо багато ріжних препаратів, що їх уже давніше випробовували, не дали ніяких успіхів, або виявилися шкідливими для здоровля тих, яких випитували. Тепер переводять спроби над двома рідинами. Одну називають „мескалін сульфурікум", другу „ліквор страмоніюм". Обі ці рідини — це екстракти з рослин, що ростуть у полудневій Америці. Деякі індіянські племена користуються першим екстрактом, щоб видобути зізнання в полонених.

„Лік правди" — це або одна зі згаданих рідин, або їх мішанина. Його впорскують під шкіру в розмірах 0,1 гр. Давка мусить бути точна, бо в інших випадках моглаб вона спричинити смерть переслухуваного. Після 15—20 хвилин в допитуваного починають виступати деякі познаки, які можна назвати легким паралїжем центрів волі. Пацієнт тратить зовсім контролю над собою і дає на всі питання правдиві відповіди. Кожну відповідь дає пацієнт зовсім підсвідомо і коли відтак вплив „ліку правди" мине, він нічого не памятає.

Деякі американські товариства, організації і групи виступили з гострим протестом проти пристосовування „ліку правди" до арештованих. Вони вказують на можливість судових помилок, бо відділити правду від брехні просто неможливо, друге, що допит під наркотиком є нарушенням особистої свободи людини.

Можливо, що в багатьох політичних процесах, які відбувалися в останніх роках у світі, зокрема в московських процесах саме такий „еліксір правди" був причиною несамовитих іноді зізнань.

Бувший цісар грає в шахи.

Із Дорн у Голяндії повідомляють, що б. німецький цісар Вільгельм просто з гарячковим зацікавленням слідкує за шаховим метчом між Еве й Альохіном. Його найближчі застають б. цісаря дуже часто за шахами, як він перепрає котрусь із партій метчу.

Цісар Вільгельм скінчить за кілька місяців сімдесять девять літ. Він ще по давньому фізично зовсім добре почувається. Кожного дня встає в 7. годині рано, снідає в год. 8.15 і відтак читає до 8.45 своїм домашнім якийсь розділ із біблії. Після того він переходить завжди до свого кабінету, сідає за шахи, щоб переграти партію метчу з минулого дня.

Дивогляди париської вистави.

Париська преса почала збирати всі дивоглядні події, чи історії, що трапилися підчас цьогорічної париської вистави. Найбільше матеріялу доставляє пресі персонал ріжних павільонів.

На десять американців, які відвідували виставу, бодай чотирьох питалося, чи вежу Айфля розберуть після закриття вистави, чи ні, двох напевно цікавилося, де... французький павільон.

Або такий веселий дивогляд:

Неділя. Юрба суне до входових воріт. Одні тільки ворота Трокадеро пропустили вже 150 тис. відвідувачів. До портієра підходить якась жінка і питає:

— Не проходила бува сюди пані в сірому плащі з чорним футром на ковнірі?

Якийсь американець станув під вежею Айфля, виймив із кишені свисток і почав пронизливо свистати. До нього збіглися поліцаї. Виявилося, що він умовився з жінкою, що коли одно другого загубить, то можуть свистом давати собі знати про себе. І за свистом мали вони йти...

У передсінні румунського павільону висіла афіша, на якій були намальовані опалені на сонці літники. Якась американка попросила возьного павільону, щоб їй сказав, в яких околицях у Румунії мешкають мурини.

Відвідувачі-чужинці німецького павільону дуже часто питалися, в яких годинах приходить до німецького павільону сам Гітлер.

Алькоголь [illegible]роджує раси й веде до загибелі

Міст із нагробників.

Перед одним із костелів у Петерсгавені над Везерою стояли нагробники, які підчас війни забрали зперед костела і вжили до будови мосту. На одному з каменів, який походить ще з 1687. р. побіч біблійного напису видніє ще напис у латинській мові такого змісту:

„Якби хтось по наших похоронах відчинив гріб, продав його, або зневажив в якийнебудь інший спосіб, хай на нього спаде проклін Каїна й розпука Юди!"

Два страшні проклони, що лучаться з біблійними подіями.

Проте у XVIII. ст. гробовець відчинили, підчас війни нагробник розбили і його камені вжили до будови мосту, одначе згаданий камінь вдалося врятувати від заглади. Його вмурували в стіну мосту і дбайливо його пильнують.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

ПАРТІЯ РЕФОРМИ МУЖЕСЬКОГО ОДЯГУ.

В Льондоні заснували нову партію „реформи мужеського одягу". Ця нова партія поставила собі за завдання боротьбу за „легкий, чистіший, простіший і барвніший мужеський одяг".

Перш усього партія виповіла війну ковнірцям. Мужчини повинні ходити з відкритою шиєю, бо так здоровіше, гарніше і вигідніше. Так як шия, повинні теж і коліна бути відкриті. „Правдивий мужчина не повинен соромитися ходити з відкритими колінами". Таке гасло кинула нова партія між своїх членів. Щоб ходити з голими колінами, треба носити короткі штани.

Нова партія розписала конкурс на проекти мужеського одягу. В конкурсі взяло участь 2000 найкращих англійських кравців. На першу нагороду призначили доволі високу суму грошей. Висота нагороди найкраще теж пояснює велику скількість учасників конкурсу.

Нова партія відріжнюється від інших того роду тим, що має між своїми членами найвизначніших людей, громадських діячів, мистців, письменників та навіть представників придворних кол. Льондонці кажуть, що нова партія зробила величезний крок уперед до повної революції мужеського одягу, який за кілька чи навіть кільканацять літ зовсім змінить свій зовнішний вигляд на цілому світі.

ЇЗДА НА РОВЕРІ... НЕМОРАЛЬНА.

Перед 50-ти роками почали поширювати їзду на роверах. Та жінка, яка їхала на ровері, була справжньою сензацією. Ще в 1895. р. можна було почути часто думку, що їзда жінок на роверах неприлична і що її треба заборонити.

На зборах протестантських духовників в Льондоні у 1896. р. один із пасторів уважав їзду на ровері в неділю навіть гріхом. Інший пастор був більше толерантний, бо сказав, що коли якийсь із його парохіян по шести днях праці їде собі в неділю на наколесницьку прогульку, то він відвертає голову і вдає, що того не бачить. Третій пастор висловив уже наскрізь революційний погляд — зваживши тодішні умовини — бо заявив:

— Я затримую наколесників і приязно з ними говорю, бажаю приємної їзди й пригадую, що вони повинні вернутися на вечірнє богослуження.

У кількох графствах Англії ще довгі літа вдержувалася заборона їздити ровером у святочні дні.

Значить, що й той винахід боровся за „громадянські права і вкінці їх виборов собі.

ПОВІСТЬ НА... ЕКЗЕКУЦІЙНИХ ПРОТОКОЛАХ.

В Парижі вийшла недавно повість славна тим, що її оригінал був написаний на екзекуційних протоколах.

Автором цієї оригінальної повісти є Лев Гавроа, якого письменницька діяльність обмежовувалася досі лиш до того, що він писав до париських часописів коротенькі новельки, або правні статті і лиш дуже рідко мав він те щастя, щоб поміщували його твори.

Ясно, що Гавроа вів незвичайно скромне життя і екзекутор був у нього буденним гостем. За один рік дістав бідолаха письменник ні менше, ні більше, як 108 екзекуційних протоколів.

Коли ж гостини екзекутора не вгавали, Гавроа впав на думку використати блянкети протоколів, чисті з другого боку, на скрипти. Він написав повість під назвою „Празник дівчини". Книжка мала незвичайний успіх. Найбільше причинилася до того примітка, що цілу повість написав автор на екзекуційних протоколах. Екзекуційні протоколи принесли йому славу й гроші, якими Гавроа міг сплатити всі свої довги.

ВЕСЕЛЕ.

ПОХОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ.

— Тепер ми приступаємо до обговорення походження людського роду.

— Мій батько завжди каже, що ми походимо від малпи.

— Це виїмкові випадки, якими ми не будемо тут займатися.

В РЕСТОРАНІ.

— Пане кельнер, дайте мені таку телячу голову, яку має той пан зпід вікна.

НЕМА ДУРНИХ.

— Якщо ви думаєте, що я вам повірю, то ви мусілиб собі знайти дурнішого від мене. А такого не легко буде вам знайти.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Сучасні спорти в Японії.

„Вядомосьці Літерацкє" в ч. 46., присвяченім Японії приносять цікаву статтю Мічіо Ода під поданим угорі наголовком.

Японський спорт, який завдяки останнім успіхам японської дружини на Олімпіяді в Берліні звернув на себе увагу цілого спортового світу, матиме ще кращу нагоду виявити всі свої вартости підчас Олімпіяди, яка відбудеться 1940 р. в Токіо.

Розвиток японських спортів датується щойно від 50-ти літ, коли спорт у нинішньому розумінні перший раз пробився до країни сходячого сонця. Воно може й дивно, що за останніх двацять літ осягнули японські спортовці такі гарні успіхи. Спершу модерні спорти приймалися доволі важко, що теж мало своє оправдання, зважиши, що давніше вправляли спорти майже виключно тільки у замкненому просторі. Поширення шкільництва спричинило зацікавлення спортами на вільному повітрі. Одначе чи не найбільшою заохотою до швидких успіхів була співучасть у міжнародніх імпрезах. Участь япон-

ської дружини у стокгольмській Олімпіяді в 1912 р. і в мистецтвах Далекого Сходу в Маніллі (1913 р.) дала початковий розгін до дальшого розвитку. Слід при тім відмітити, що чимало зробили для пропаганди й поширення спорту в самій Японії. В часах, коли ріжні спортові союзи з причини фінансових труднощів не могли організувати змагань, робили це дуже часто часописи, причинюючись таким чином до поширення спорту й одночасно збільшуючи зацікавлення серед публики.

Перший гідний виступ японців відбувся в 1923 р. підчас мистецтв Далекого Сходу і на париській Олімпіяді в 1924 р., коли в бігах, дружинових грах і плаванню поставили японські спортовці перші кроки, що їх вели до рівня світового спорту.

Після здобуття одного мистецтва на біжні й другого в пливацькім басейні в Амстердамі (1928 р.), Японія приспішила темпо праці, змагаючи до закріплення своєї спортової могутньости. Її виявила вже підчас Олімпіяди в Льос Анджельос і в Берліні. Одночасно, від 1927 р. вдалося Японії вдержати свою гегемонію на Далекім Сході.

З усіх спортів найпопулярніший в Японії бейзбол. Цілий рік відбуваються метчі студентських, шкільних, фабричних та інших дружин. На деяких метчах є кільканадесять тисяч видців.

Легкоатлетику знали в Японії вже здавендавна, одначе поступ у цій ділянці був дуже повільний, бо спершу вправляли японці тільки біги. Щойно припадково відкрили в 1923 р., що фізичні умовини і спосіб життя японців годяться до скоків і скоків із жердкою. Тепер японці є світовими мистцями в трискоку, в інших родах спортів залишаються позаду тільки за Злученими Державами. На берлінській Олімпіяді показали японці свої львині кігті в довгодистансових бігах знаменитою формою Мурекоса і перемогою в маратонськім бізі, запевнюючи собі в цій ділянці й дальші успіхи.

Та вже зовсім нема ніякого дива, що японці виховані серед морей, які з усіх-усюдів обливають їх батьківщину, зуміли здобути собі світове першенство у плаванні. У літі найменший залив, найменший півострівчик окружений водою аж роїться від пливаків. Поширення кравлю та суперництво в Олімпіядах причинилося до будови великої скількости пливацьких басейнів, в яких діти полоскаються, сподіваючись колись олімпійських лаврів. У скоках з вежі осягнули японці вже світовий рівень.

Раґбі стає чимраз популярніше завдяки своїй емоційності. Метч раґбі притягає неменшу скількість видців як бейзболу. Ця популярність неменша як футбол в Европі. Зате копаний мяч не має в Японії такого успіху. Одначе минулорічна перемога над велитнем півночі, Швецією, є найкращим доказом, що і в цій ділянці наближаються японці до міжнародного рівня.

Завдяки знаменитим вислідам у чаші Дейвіса, Японію признали вже за ситківкову потугу високої кляси. Проте цей спорт в Японії мало популярний. Займаються ним майже тільки студенти. У старинних часах знали в Японії ще т. зв. теніс мягким мячем, який ще й нині дуже популярний, навіть у найдальших гірських околицях. Імовірно теперішні успіхи японців у чаші Дейвіса мають своє оправдання в популярности тієї старинної гри.

Цікаве теж і те, що коли нпр. кошівку вправляють майже виключно студенти, відбиванка є наскрізь народнім спортом, яким здебільша займаються селяни. Мало цього, відбиванку можна вважати за найбільше поширений робітничий спорт.

Збільшення популярности лещетарства як масового спорту, може просто дивувати. Всі гірські збіччя на північ від Ціюба покриті в зимі лещетарями й мабуть не менше як міліон дощок значить свій слід на снігу підчас одного зимового сезону. Японія є саме напередодні здобуття провідного становища в лещетарських скоках.

Хоч совгарство не має тієї популярности, що лещетарство, то по ріжних ховзанках можна побачити чимало спортовців, які залюбки тренують фіґурову їзду й біги. Завдяки сприятливим атмосферичним умовинам особливо гарно розвивається цей спорт в Кореї і Манджурії.

Бокс ще може не поширений так як у Злучених Державах, одначе викликує велике зацікавлення і на метчах аматорських та професійних — збирається іноді більше, як 10.000 люда.

В дужанню Японія осягнула дуже швидко світовий рівень. Спершу дужанням займалися студенти, але за останні роки японці пішли так сильно вперед, що здобули собі місце в фіналах у Берліні. Велике значіння має для японців у дужанні вроджена їх сила від клубів удолину.

Хоч веслярство має вікову традицію, залишилося позаду інших спортовців. Одначе від 1928 р., значить від першого олімпійського старту японських веслярів, почала Японія будову човнів окремої форми і є саме на передодні устійнення власного веслярського стилю.

Їзду верхом вважають з фінансових причин наскрізь військовим спортом. Але і в цій ділянці сподіються японці гарних вислідів, завдяки успіхам коней окремої японської породи на Олімпіяді в Берліні.

Японці ведуть тепер зовсім інше життя, як колись. Те, що розмірно в короткому часі японці призвичаєні до замкненого життя присвоїли собі модерні спорти й вибороли собі у спортовому світі відповідне становище, завдячують вони головно сильній волі гартові душі, прикметам японської раси. Виховані в традиції ґусідо й лицарської етики, японці вважають **спорт не тільки розвагою, але теж духовою заправою.** Змагатися по лицарськи й гідно, **вкладаючи у спортове зусилля найкращі свої сили і змагаючи без уваги на перешкоди до кінцевої премоги** — це гасла, що їх японці визнають у спорті.

По кожній невдачі збирали свіжі сили й починали знову від початку. Центиметр за центиметром здобували вони шлях до теперішніх світлих успіхів.

Важко неяпонцям зрозуміти душу й психіку синів краю сходячого сонця, але їх впертість, послідовність і сильна воля напевне доведуть їх до тої суприматії у світових спортах, до якої вони змагають.

Спортові висліди.

ПОГОНЬ — УКРАЇНА 10:6.

Боксерський метч обох дружин закінчився несправедливою програною України, яка заслуговує в найгіршому випадку на ремісовий вислід, хоч 9:7 для України теж мало хто міг би оспорювати. На програну вплинули стрічі Шеховича з Немцом II. і Левковича з Жулкевичом. Немца II. врятував перед новавтом на шнурах двічі ріговий суддя, проте пунктовий судди признав Немцові, який уже ледви плентав ногами, перемогу на пункти. Також стріча Левковича не була програна, як це признали судді, в найгіршому випадку Левкович заслужив на ремі́с.

Доволі приємну несподіванку зробив цим разом Кіт, який уже не фавлював, як минулого разу і не йшов уже в обійми противника так як минулого разу. Найкраща була боротьба Рудницького зі Загродником. В Рудницького помітна поправа форми. Найгрізнішим змагуном є тепер без сумніву Пещин, який досі всі три стрічі виграв в..о. Левковичові пошкодила оборонна тактика в першій і до деякої міри в другій рунді. Третя рунда — це безапеляційна перевага Левковича, який робив з противником, що хотів. Проте стріча закінчилася його програною на пункти.

Ощудлак, який заповідається на дуже доброго боксера, мусів програти з найкращим змагуном Погоні — Єжиком. Поміркo замітно поправився і зовсім добре тримався в боротьбі з Немцом.

Технічні висліди були такі:

Вага мухи: Тизьо програв на пункти з Муєлом.

Вага когута: Кіт виграв з Гроховським на пункти.

Вага орла: Рудницький випунктував по гарній боротьбі Загродника.

Легка вага: Ощудлак програв технічним к.о в II. рунді з Єжиком.

Півсередня вага: Шехович програв незаслужено на пункти з Немцом II.

Середня вага: Левкович програв теж не конче заслужено з Жулкевичом.

Півважка вага: Пещин приневолює вже в II. рунді Білого до здачі.

Важка вага: Поміркo витримує дві рунди з ліпшим технічно Немцом, одначе при кінці третьої рунди тратить сили і суддя перериває боротьбу.

Видців на цьому метчу к. 1.000 осіб. Суддював у рінгу п. Бітмар, на пункти п. Бураж.

ОСЛЬО. **Польща — Норвеґія 12:4.**

Міждержавні боксерські змагання між Польщею і Норвеґією закінчилися високою виграною Польщі, яка виступила до цих змагань в ослабленому складі. Технічні висліди були такі: вага мухи: Ротгольц переміг на пункти Янсена; вага когута: Козьолек переміг Отрема. В пері Чортек випунктував Нільсена; в легкій вазі Вознякевич переміг техн. к-о Пальтісла; в півсередній Кольчинський виграв к.о з Р. Андресеном; в середній Хмелевський програв на пункти з Тілером; в півважкій Шимура виграв техн. к-о з Е. Андресеном; у важкій вазі Клімецький програв на пункти з Ліяном.

ГАКІВКА.

КАТОВИЦІ. **Польща — Швеція 2:2 (0:1, 0:1, 2:0)**

Цей метч перший гаківковий міжнародній малощо не покінчився програною Польщі, яка в перших двох терціях стратила два голі. Щойно в останній терції під сильним допінгом публики вдалося польській дружині вирівняти.

КАТОВИЦІ. **Стокгольм — Шлеськ 3:2 (2:0, 1:1, 0:1).**

Другого дня репрезентація Швеції виступила під назвою Стокгольму і перемогла заслужено шлеську дружину.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ПАРИЖ. **Італія — Франція 0:0.**

Міждержавні змагання (на приказ Муссоліні відкликані у свому часі) не дали перемоги ніодній дружині.

Спортові новинки.

Боксери України виступлять в неділю 12. ц. м. в комбінованому складі з Лехією проти боксерів Маккабі (Сосновец). В суботу 11. ц. м. відбудеться метч Маккабі-тім Погонь-Рекорд. В тімі Лехія-Україна будуть змагатися: Пещин, Левкович і Рудницький. 26. ц. м. виступлять імовірно боксери чорночервоних у товариському метчу з ЖРКЕ-ом у Тернополі.

Заяць, б. змагун Погоні у важкій вазі зголосився до України і коли тільки скінчить свої іспити буде стартувати naперемінy з Поміркoм в боксерській секції України.

20-ЛІТТЯ КУРУЛТАЮ.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ КРИМСЬКИХ ТАТАРІВ.

Варшава, 1. грудня.

Майже цілий тиждень відбувалися врочисті свята-імпрези у 20-ліття незалежности Криму, що їх заініціювала велика татарська кольонія у Варшаві.

Крим був у минулому вільною державою. В 1783. р. війська цариці Катерини, зломивши волю України, окупували теж і Крим, прилучуючи його силою до території московської імперії. Від тої хвилини почалася трагедія кримських татарів, що в обороні своїх національних та релігійних прав по геройськи боролися з Москвою, при чому як провідник поневоленого народу вславився тоді відомий національний герой Криму **Ісмаїл Гаспрінський.** Всесвітня війна застала Крим готовим до боротьби. 26. листопада 1917. р. делегати кримських татарів створили перший курултай (парлямент), якого проголошення стало першим актом державно-творчої волі кримсько-татарського народу і залишилося назавжди національним кримським святом.

У 20-ті роковини Курултаю відбулась у Варшаві святочна академія, на яку прибули спеціяльні делегації татарів з Румунії та Стамбулу. Програму святочних імпрез виповнили реферати, привіти від заприязнених народів (від українців витав татарів ред. М. Ковалевський), прийняття і вечірки.

Загальною атракцією Варшави був великий кримський вечір, на якому виступали з хоровими і хореографічними пописами згадані делегації в національних татарських строях. Саля, де відбувався цей вечір, була прибрана гербами всіх прометейських народів, отже і нашим тризубом.

В розмовах з нами (по російськи) заявили кримські делеґати (студенти зі Стамбулу), що кримська кольонія в Константинополі тісно співпрацює з тамошніми українцями. **КТВ.**

ПЯТЬ РАЗІВ НА КАРУ СМЕРТИ.

ЕПІЛЬОГ РОЗПРАВИ ПРОТИ М. ХОМЯКА.

В суботу 4. ц. м., у велике наше свято: Введення у храм Пресвятої Богородиці, цілий день відбувалася розправа проти підс. М. Хомяка аж до год. 9.40 вечором. Могла ще скінчитися у вівторок, якби не те, що св. д-р Ю. Готліб живе аж у Білостоці і не можна його було стягнути негайно на розправу. Тому предсідник відложив розправу до суботи, але згаданий свідок все одно не приїхав. А що оборонець зрезиґнував з переслухання цього свідка, щоби не відкладати далі розправи, предсідник трибуналу льокер відчитав пять питань суддям присяглим того змісту, чи дня 7. листопада 1918. р. підс. М. Хомяк, увійшовши на чолі української стежі до помешкання Мехонських при вул. Жовківськи ч. 83, стріляв до Иосифа (опісля до Леопольда, Антоніни, Яна і Марії) Мехонського і вбив його?

ЦІКАВІ ДОДАТКОВІ ПИТАННЯ

Нічого не булоб тут дивного, бо питання подібного змісту ставить суддям присяглим кожний трибунал. Опісля оборонці або прокуратор домагаються ще тут і там, щоби трибунал поставив присяглим суддям ще додаткові питання і трибунал ставить їх або ні. І тепер прокуратор зголосив внесок, щоби трибунал доповнив свої питання в тому напрямі, що підс. М. Хомяк убив Мехонських з продуманої помсти і тому не підлягає широкому амнестійному законові з червня 1928. р. Оборонець спротивився допущенню таких питань. Одначе трибунал по 15-хвилинній нараді таки прихилився до внеску прокуратора і до кожного головного питання щодо вини підсудного поставив ще по два такі додаткові питання: 1) Чи підс. М. Хомяк, званий Василь Кузьмик, допустився вчинку, обнятого першим, себто головним питанням у збройній боротьбі проти Польщі, у звязку з цією боротьбою або з метою її підтримки? Друге додаткове питання (на випадок заперечення попереднього) звучало: Чи підс. М. Хомяк, званий Василь Кузьмик, допустився вчинку, обнятово першим, себто головним питанням, з продуманої помсти? Саме ці додаткові питання є найбільшою сензацією в цьому процесі. Поставлення цих питань суддям присяглим зацікавило широкі кола правників. Уже в суботу, в кулюарах суду, відбувалась на цю тему жива виміна думок між адвокатами і навіть прокураторами. Чому? Бо потвердження другого додаткового („вбивство з продуманої помсти") питання присяглими суддями виключає автоматично пристосування широкого амнестійного закону з 22. червня 1928. р. до підсудного. Тимчасом ст. 3. згаданого амнестійного закону каже, що слід припинити слідство чи пак пустити в непамять усі злочини, доконані у збройній боротьбі проти польської держави, або у збройних національних боротьбах чи у звязку з ними на просторах воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського

Зате з-під амнестії виключені всі ті, які позбавили життя полонених, які не ставили спротиву і були розброєні або позбавлено життя людини виключно з особистої користи.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА ТА ОБОРОНЦІВ.

Вже в год. 10.35 передполуднем почав промовляти прок. Мінасович, який скінчив свою високопатріотичну, запальну промову щойно в год. 2.30 пополудні.

Річева промова оборонця, який (на жаль, говорив знову по польськи) проаналізував основно зізнання свідків, у першу чергу св. Марцеля Мехонського, виказав їх суперечність і неправдивість, тягнулася дві години.

По півторагодинній перерві на обід прокуратор виголосив ще одногодинну, не менше запальну репліку. Йому спокійно відповів оборонець. По резюме предсідника присяглі судді пішли на нараду в год. 8.40 вечором.

ВЕРДИКТ.

По пів-годинній нараді провідник присяглих суддів відчитав вердикт того змісту: **Присяглі судді потвердили 9-ма голосами (9 так, 3 ні) вину підс. М. Хомяка у справі вбивства Мехонських і друге додаткове питання, що це вбивство виконав підс. М. Хомяк з продуманої помсти. Зате присяглі судді заперечили 8-ма голосами (8 так, 4 ні) перше додаткове питання, що підс. М. Хомяк виконав це вбивство у збройній боротьбі проти польської держави або у звязку з цією боротьбою і з метою її підтримки.**

Цей вердикт приняла більшість публики на салі з невкриваною радістю.

ПРИСУД.

Після того коротку промову виголосив ще раз прокуратор. Він дякував сердечно суддям присяглим за те, що перемогла справедливість і домагався кари смерти. Оборонець зрікся останнього слова, лише підсудний ще раз заявив, що невинний. У справі виміру кари не заявився ні словечком.

По 20-хвилинній нараді трибуналу предсідник відчитав такий присуд: **Підс. Михайла Хомяка трибунал засудив на кару смерти пять разів замінивши її на кару досмертної вязниці на основі амнестійного закону зі січня 1936 р. Одночасно відобрав йому громадські права на завжди.**

Тепер цілу справу розглядатиме ще раз Найвищий Суд у Варшаві. Він вирішить теж засадниче питання: слід ставити — чи ні — присяглим суддям питання в тому напрямі, чи заходять обставини, завдяки яким можна стосувати постанови амнестії. Вирішення цього питання ждуть з нетерплячкою широкі кола правників.

Непотрібний алярм.

Деякі органи польської преси подали під крикливими наголовками, що Курторія Л. Ш. О. висловила в 11. ч. „Урядового Денника" своє становище до шкільного плебісциту, що його проголосила Рідна Школа на основі шк. закону з 1924. р. і який переводять тепер українські батьки за українською мовою навчання в поодиноких громадах. Тимчасом — як довідуємося — цитований „Урядовий Денник" ч. 11. з дня 6. грудня ще навіть не вийшов з друку. Отже, — або алярми польських органів неправдиві, або передчасні. Цікаве, як можуть польські пресові органи говорити про становище Кураторії в часі, коли воно ще прилюдно не появилося?

Засідання сенату.

В суботу 4. ц. м. відбулося пленарне засідання сенату у присутности членів уряду з прем. Складковським. Засідання відкрив маршал сенату Пристор і повідомив присутніх, що сен. Табе зрікся свого мандату. Далі склав подяку болгарському народові за рятункову акцію польського літака, що розбився в горах Пірину. Опісля сенат вибрав членів до поодиноких комісій. Вкінці сен. Барановський зголосив внесок у справі зміни реґуляміну сенату, що його передано до реґуляміновоі комісії. На цьому закінчилося засідання сенату.

УКРАЇНЦІ В СЕНАТСЬКИХ КОМІСІЯХ.

До поодиноких комісій сенату ввійшли такі сенатори українці: до буджетової комісії: інж. Ю. Павликовський; до адміністраційно-самоуправної — В. Децикевич; до господарської комісії: О. Луцький; до освітньої комісії — о. Р. Лободич; до правничої комісії — В. Децикевич; до рільної комісії — інж. Ю. Павликовський і Маслов; до скарбової комісії — д-р Горбачевський, О. Луцький і Маслов; до суспільної комісії: о. Р. Лободич; до комунікаційної комісії — В. Децикевич і О. Луцький; до реґуляміновоі комісії — д-р Горбачевський і Маслов. До двох комісій: закордонних і військових справ українських сенаторів не вибрали.

З орґанізаційного руху.

ОКРУЖНА НАРАДА УНДО В РІВНОМУ.

В неділю 7. м. м. відбулася в Рівному окружна нарада УНДО. На нараду прибув зі Львова відпоручник централі посол д-р Степан Біляк, в якого присутності відбулося перед окружною нарадою засідання Окружного Народнього Комітету УНДО в Рівному.

Окружну нараду отворив голова ПНК. в Рівному п. Василь Ярмолюк, після чого посол д-р Степан Біляк виголосив довший реферат про сучасне політичне положення українського народу та про потребу сильної політичної орґанізації УНДО на Волині.

По рефераті вивязалась оживлена дискусія, в якій забирали голос делеґати з округи та секретар ПНК. в Рівному д-р Роман Могильницький. Учасники дискусії висказували м. ін. домагання якнайчастішого звязку наших послів з Волинню, а також більшої уваги української преси до справ Волині. Нараду покінчила довша промова п. В. Ярмолюка.

В нараді взяло участь к. 200 відпоручників з Рівенщини, Здолбунівщини та Костопільщини. Серед них переважали молодші віком селяни, з яких деякі прибули на нараду з віддалі 40 кільометрів.

Коли порівняти окружну нараду УНДО в Рівному, зокрема поважне число її учасників, з Краєвим Зїздом ВУО, що відбувався в тому самому часі, то треба признати, що українське громадянство Волині виявило велике за-

цікавлення до політичної організації УНДО. Підбадьорені на дусі учасники наради відспівали на її закінчення національний гимн „Ще не вмерла".

З гімназійних вистав.

ОПЕРЕТА КРОПИВНИЦЬКОГО У ДЕРЖАВНІЙ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ.

Учениццький драмат. гурток ім. Карпенка Карого при державній гімназії з українською мовою навчання у Львові виставив 5. грудня у шкільній салі при вул. Льва Сапіги відому народню оперету Кропивницького „Пошились у дурні". Цю виставу повторили ще 5-го грудня для батьків учнів і запрошених гостей при битком набитій авдиторії.

Ця вистава була сміливою спробою після кількох минулорічних драматичних вистав; тепер молоді аматори мусіли ще і співати при власній орхестрі. Орхестра під проводом проф. Р. Прокоповича гарно вишколена збирала заслужені оплески. Саму народню песу грати нелегко. Неодин глядач міг дивуватись, що учні та учениці виглядають як дорослі і не ріжняться виглядом нічим від акторів професійних театрів. Та нікого не дивувало те, що голосово не всі аматори могли витримати суперництво з музикою; можна це пояснити невиробленим іще голосом або і зрозумілою тремою.

Всі ролі були добре виведені, головно батьків, доньки коваля та громадського писаря. Замість народніх танців ми бачили балет укладу О. Заклинської.

Кропивницького грати нині у нас нелегко, ми занадто далеко відбігли від того народнього побуту, який він змальовує і часто не розуміємо його гумору, що колись розбуджував такий відгомін на салі. Але і підчас цієї вистави деякі аматори зуміли викликати веселий настрій. Режисерувала песу Л. Кривіцька; драматичним гуртком опікується проф. Білинський.

УРУГВАЙ ВИЗНАВ НАЦІОНАЛЬНУ ЕСПАНІЮ.

Уругвайський уряд назначив своїм агентом при еспанському уряді полк. Хуана Рібаса та погодився на те, щоби приняти агента еспанського національного уряду.

По широкому світі.

Палестинські комуністи оголосили відозву проти індивідуального терору і проти поділу Палестини.

Американський генеральний штаб організує окрему резервову дивізію, яку можна буде змобілізувати за 24 години.

Японська консулярна поліція перевела ревізію в одному готелю в шангайській міжнародній концесії.

Чеська влада відкликала заборону політичних зборів, проголошену у звязку з інцидентами серед судетських німців.

Б. еспанський червоний премієр Лярго Кавалеро приїхав до Парижа.

——o——

Югославянський премієр у Римі.

Премієр Югославії М. Стоядінович приїхав учора з офіційною гостиною до Риму в товаристві своєї дружини, італійського посла Інделлі і директора кабінету д-ра Протіча. На залізничому дворці у Римі привитав гостей Мусоліні з членами італійського уряду та представники партійної й міської влади. Населення Риму зробило Стоядіновичеві оваційне приняття.

Ще у неділю Стоядінович розмовляв з гр. Чіяно, опісля був гостем Мусолінія у Венецькій Палаті. В 1. годині був він на сніданку в короля Віктора Емануїла, вечором у Венецькій Палаті Мусоліні видав знову у честь гостя приняття. У вівторок буде Стоядінович приватним гостем папи в Ватикані.

Стоядінович перебуватиме в Римі до 9-го ц. м. У міжчасі виїде він у товаристві Чіяна й Альфієрі на один день до Міляно.

РИМ, 5. 2. Югославянські кола передбачують, що темою італійсько-югославянських розмов є еспанське питання, справа недалекої гостини мін. Дельбоса в Білгороді, справа національних меншин та італійсько-югославянські господарські справи.

Югославія, має великі торговельні звязки з Еспанією, тому вишле небавом до національного уряду своїх представників, щоби привернути давний торговельний оборот.

Після розмов появиться комунікат, що представить їх політичне значіння.

Побут французького міністра закордонних справ у Варшаві.

Як ми уже згадували, минулої пятниці до Варшави приїхав з офіційною візитою французький міністер закорд. справ Дельбос. По дорозі, на одному з берлінських дворців німецький міністер Нойрат перевів з ним довшу розмову.

У Варшаві мін. Дельбос спинився у французькій амбасаді, де в пятницю вечором відбулося приняття в його честь. У суботу мін. Бек видав у його честь обід, в якому взяли участь м. ін. французький амбасадор Ноель, віцепрем. Квятковський, мін. Грабовський, мін. Свєнтославський, мін. Роман, віцемін. Літвинович та інші польські і французькі достойники.

В промові мін. Дельбос заявив, що Варшава становить перший етап у його акції, що має на меті закріплення миру.

ОПІНІЇ ПРЕСИ.

Преса присвячує візиті французького міністра закорд. справ у Варшаві чимало уваги. Льондонський „Обсервер" підмічує, що не зважаючи на заходи совітського уряду, програма подорожі мін. Дельбоса не обняла Москви. Це є доказом деякого напруження у французько-совітських взаєминах.

Париська „Репюблік" виносить з дотеперішнього ходу варшавських конференцій, що: не було мови про ніяке посередництво між Польщею і Чехословаччиною і що французько-польська співпраця буде тепер скріплена.

Крім того у пресі появилася вістка, що польський уряд порушить з мін. Дельбосом справу признання Польщі кольоній.

ЯПОНЦІ БОМБАРДУЮТЬ НАНКІН?

Райтер подає непотверджену вістку, що японці зблизилися на 4 і пів км. до Нанкіну і почали його бомбардувати. Як виходить з інших інформацій, японці віддалені від того міста на 25 км.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.**

— **Господарський показ** відбудеться в середу 8. ц. м. у клюбі „Нової Хати" і „Труду", Львів, Ринок ч. 39. На програмі „Дичина і грибі". Початок в год. 6-ій. Членам і гостям раді.

— **Книжка Борщака** „Наполеон і Україна" спізнилася у своїй появі з причин від нашого Видавництва незалежних. Сподіваємося, що до кінця цього тижня всі передплатники матимуть її вже в руках.

— **Практичний показ книгування** методою Руф-а відбудеться у вівторок 7. ц. м., год. 6. веч. у домівці СУПРУГА у Львові, вул. Коперника 26, І. п.

— **Концерт хору Котка.** Дня 7. грудня ц. р. в салі Польського Муз. Товариства при вул. Хорущини 7 відбудеться лиш один концерт української народньої пісні у виконанні нашого славного хору, що вже кільканацять років гідно репрезентує в краю і за кордоном нашу рідну пісню. Провід цього хору в руках славнозвісного диригента Дм. Котка, а це і є запорукою, що програма цього концерту буде і цікава і виконана бездоганно. Решту білетів на цей концерт ще продає Народня Торговля, Ринок 36.

— **Загальні Сходини Української Порадні** для вибору звання при Головній Управі Рідної Школи у Львові відбудуться в понеділок, 20. грудня ц. р. в 6-ій год. вечором в домівці Рідної Школи при вул. Сикстуській 46.

— **Ужгородський пластовий хор перед мікрофоном.** Кошицька радіостація висилає 11. ц. м. від год. 18.20 концерт ужгородського пластового хору, якого диригентом є Олекса Мешко. Хор заспіває українські народні та штучні пісні. З композиторів почуємо: Ярославенка, Воробкевича, Щуровську, Мешка і передовсім Лисенка.

— **Ситуація у львівських вищих школах.** На головній брамі львівського університету при вул. Маршалківській появився в понеділок 6. ц. м. розпорядок ректора Кульчинського з повідомленням про дальше припинення викладів. Нема теж викладів в академії ветеринарії та академії закордонної торговлі. Тільки в політехніці відбуваються вправи та рисунки. Зачувати, що ректор Кульчинський зголосив у суботу на руки сенату знову димісію, але сенат її не приняв.

— **Нові ендецькі алярми.** „Слово Народове" алярмує польську опінію вісткою, що Центросоюз купує величезний млин Аксельбрада у Львові, на Підзамчі, що його буцім то фінансують американські українці. Довідуємося, що ця вістка неправдива, бо млин мало рентовний. Яка ціль тих алярмів?

— **Посвячення костела.** В Ляндестрай пов. Калуш посвячено відреставрований і новозмальований костел при участи місцевого населення латинського обряду. Співав урядничий хор із Калуша.

— **Людові університети у Сх. Галичині.** Як звідомляє ПАТ, на терені Сх. Галичини йде акція закладати в поодиноких повітових осередках людові університети з метою поширювати відповідно спрепароване знання серед населення. В останніх часах зорганізовано людові університети в Жидачеві і Бурштині. Університети мають велику фреквенцію.

— **Трагедія банкового урядовця-українця.** В минулу пятницю, 3. ц. м., під вечір, м-р Маріян Чумак, урядовець Банку Господарства Краєвого, скінчив самогубством серед виїмково трагічних обставин. Деңата перенесли зі Львова до Гдині, потім до Радома. Маючи у Львові власний дім і ширший гурт рідні, приятелів та знайомих, так перейнявся цим перенесенням, що попав у стан психічної депресії. Того вечора збирався іти до театру з дружиною і свояками та приймав гостей. Вийшов з кімнати і непостережно для рідні — у лазничці покінчив із собою. Покійний мав 42 роки, залишив молоду дружину і малу дитину. Втішався загальною пошаною і симпатією і тому його трагічна смерть викликала потрясаюче враження. Дружині Покійного товариші шлють загальне співчуття.

— **Поліцай перед судом.** Перед львівським окружним судом станув постерунковий Вл. Кухецький, який вимантив 300 зол. від якоїсь Кузаткової, обіцюючи вробити посаду її синові Мечиславові, крім того сфальшував квити дирекора львівських трамваїв. Обвинувачений заявив на розправі, що він робив це у порозумінні з Мечиславом Кузаткою та його любкою, які мешкали у нього.

— **За протижидівські ексцеси.** Перед львівським судом стануло 5 студентів вищих шкіл у Львові за участь у бійговищі та битті шиб у жидівських склепах 27. листопада ц. р. Засуджено: Гимотея Кайзера, Станислава Лобоса і Гадея Совінського по 6 місяців вязниці з припиненням на 2, 3 і 4 роки. Двох обвинувачених увільнено.

— **Лихварі до Берези.** Під закидом лихви і забороненої торговлі чужими валютами арештовано Казіля Клінгофера і відставлено до Картуської Берези. — З Борислава запроторено до Берези лихварів Мехля Шустера і Йосифа Шлягера, які позичаючи на високі проценти гроші, довели до руїни багатьох людей.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Анну Шпунар під закидом, що в цукорні Гефлінгера при вул. Галицькій вкрала урядничці Станиславі Кляйн торбинку з готівкою 120 зол. — На площі Краківській якийсь грабіжник вирвав із рук торбину з готівкою 20 зол. і втік. — Працівник телефонічного заведення Оскар Пиляк пострілив легко у мешканні при вул. Лещинського свою жінку Марію, яку підозрівав у зраді, опісля, думаючи, що жінка нежива, побіг на вул. Львівських Дітей і скочив з другого поверху одного дому. В грізному стані його відставили до шпиталю. — В домі при вул. Мартина ч. 1 повісився сторож Адам Чикель.

— **Дансінги у вязниці.** Ключник арештів у Снятині Владислав Тлучев приймав хабарі від вязнів і за те робив їм ріжні вигоди: не замикав іхніх келій, пускав їх на злодійські виправи, навіть уладжував їм дансінги, запрошуючи трьох знайомих дівчат. Вязні, які не могли заплатити за такі привілеї, внесли скаргу; до Снятина несподівано приїхав прокуратор з Коломиї та казав арештувати симпатичного ключника.

— **Краєва хроніка.** У Братківцях пов. Стрий 17-літня Катерина Чіхрай дерла піря і держала в руках сцизорик, яким обтинала кінчики пер. Присутній в хаті 21-літній Микола Павлик почав її жартом штуркати, а тоді дівчина, відтручуючи його від себе, вдарила його нехотячи сцизориком в околицю серця, так, що Павлик погиб на місці.

— **Загарбали податкові гроші.** На дім солтиса Івана Курпеля в Августівці бережанського повіту напало кількох озброєних грабіжників і загарбали готівку 1.500 зол., що походили з податків та автоматичний пістолет, власність екзекутора. Справою занялася поліція, покищо без успіху.

— **Юдита Сухестов вихрестилась.** У православній церкві у Варшаві відбулося хрещення Юдити Сухестов, що має стати жінкою кн. Радзівіла. При хресті вона дістала імя Ядвига. Крестив о. Вуєв, а що зробив це без дозволу своєї влади, його суспендували.

— **[illegible] літрів вина вилили до Дністра.** Виленський арцибі[illegible] Ябл[illegible]жиковський закупив на Поділ[illegible]ся під управу вино[illegible]би продуку[illegible] поль. сько[illegible]щено фаб[illegible]сть вин[illegible]кий вис[illegible]ція вин[illegible]но сп[illegible]е, ніж[illegible]що кр[illegible]ні. стр[illegible]ги. ти [illegible]на вил[illegible]бо. варі[illegible]о. ліків, [illegible]о. гольні [illegible]

— Ка[illegible]від. крили ба[illegible]бру. жатне вугілля, [illegible]про[illegible]цілей. Будуть ним опалювати електрівню у Кремянці.

— **Смерть чеського вченого.** У Празі помер у 69 році життя д-р Ярослав Бідло, відомий чеський історик, професор Карлового університету. Викладав історію східної Европи, поширюючи і доповнюючи студії проф. М. Грушевського. Покійний був членом Українського Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові та інтересувався пильно справами української культури.

— **Летунські катастрофи.** В Бріндізі склалася летунська катастрофа, в якій згинули дві особи, а 11 потерпіло рани. Великий англійський 4-моторовий гидропляи „Сигнус“, вертаючись з Індії до Льондону, впав до моря. Два члени залоги згинули на місці, а сім пасажирів і чотири члени залоги вийшли з ранами. Між раненими находиться міністр летунства Джон Сельмонд, що вернув з інспекційної подорожі на Сході.

— **Нова перемога Альохіна.** 24 партія шахового метчу за мистецтво світа між Альохіном та Еве скінчилася знову перемогою Альохіна. Стан метчу: Альохін 14 і пів, Еве 9 і пів. Щоб здобути мистецтво, Альохінові потрібно ще одного пункту. Всежтаки оба мають розіграти 30 партій, як це було передбачене в умовинах метчу. Після остаточної перемоги Альохіна Еве хоче визвати його на реванж, що має відбутися в 1939. р.

— **В обороні жіночої чести.** В судовому будинку в Букарешті розігралася крівава драма. Після розправи проти інж. Урлятяну, якого панна Дорнеску, що була його приятелькою, запізвала за відшкодування в сумі трьох міліонів леїв, один свідок зложив некорисні для неї зізнання. Тоді Дорнеску добула револьвер і пятьма кулями положила інж. Урлятяну трупом на місці, після чого шесту кулю впакувала собі в голову. Її перевезли до шпиталю, де вона бореться зі смертю.

— **Ріжні вістки.** В Будапешті кинувся під потяг і згинув на місці 33-літній мадярський поет Атіля Йосиф, з причини нервового розстрою. — Коло Білгороду товаровий потяг наїхав на групу робітників, з яких 11 вбило на місці і 7 ранило. — В місті Льокфорт (стейт Ілінойс) пятьох озброєних бандитів напало на почтовий самохід і зрабували 25.000 долярів, причому ранили одного почтовця. — Біля Кардіци в північній Греції згинуло 16 осіб під лявиною. — Біля Валенсії стрінувся електричний потяг з підміським, причому 5 осіб згинуло і 5 є тяжко ранених. — Филипінські острови навістив знову тайфун і наробив великого знищення.

—o—

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Популярні вечірні виклади, які філія „Просвіти“ розпочала в жовтні п. р. по своїх читальнях, ведуться з успіхом дальше. Від 22. XI. до 29. XI. п. р. відбулися ці тижневі виклади в читальні у Крогульці. Першого вечора прибуло 85 слухачів, але вже чергового і дальших приходило пересічно по 250 осіб, що з зацікавленням слухали кожного викладу, яких кожного вечора було 3 і які тривали від 6. до 9. веч. Варто підчеркнути гідну наслідування поставу членів виділу читальні, які кожного вечора приїздили зовсім безплатно своєю фірою по референтів їх пізним вечором відвозили знову до Копичинець. Викладали поодинокі предмети пп. дир. Пенюк, інж. Мушій, ін. Отрільців, м-р Федьків, орг. філії Монастирський та голова філії м-р Фірчук. — Дня 29. XI. п. р. розпочалися ті виклади в читальні „Просвіти“ в Копичинцях для дільниці на Калинівщині і тут вони стягнули знову поважне число слухачів.

Загальні збори читалень „Просвіти“. Філія „Просвіти“ розпочинає в грудні п. р. відбувати загальні збори читалень. Збори матимуть святочний характер, бо в програму їх вставлено звязані з ювилейним роком точки: відчитання маніфесту про ювилейний рік та благословення ВП. Митрополита, вибір ювилейного комітету та впис членів до Матірного Т-ва „Просвіта“. На день 5. грудня п. р. назначені загальні збори в читальнях Клювинці, Сорова, Перемилів, Карашинці, Верхівці. На збори їдуть члени виділу філії.

Загальні збори кружків „Рідної Школи“ по селах переводить Повіт. Союз Кружків „Р. Ш.“ від початку листопада п. р. На збори до поодиноких кружків виїзджає голова м-р Троян з організатором Комарницьким. Зате ніодин з членів виділу Повітового Союзу Кружків „Р. Ш.“, вибраного на недавних Заг. Зборах, не бере участи в цій роботі, хоч учасники Зборів, головно студентство, старалися перефорсувати їх до виділу, щоб, не дай Боже, не попав туди хтось з тих, що обстоювали іншу думку. А в самих Копичинцях сидить 5 членів виділу і в Гусятині та Чабарівці також 5.

Святочні сходини членів Т-ва „Стріла“ відбулися 19. XI. у честь полеглих під Базаром. Відповідний реферат відчитав п. Я. Марак. Пп. Сафіянівна та Созанська віддеклямували дібрані до хвилини деклямації.

Прощання українського громадянина. Т-во „Стріла“ влаштувало 27. XI. ц. р. у власній домівці прощальний далеків, на якому голова „Стріли“ м-р Фірчук попрощав заст. голови м-ра Федькова, що перенісся до Борщева. На спомин від „Стріли“ вручено м-рові Федькову гарно вишитий прапорець у барвах Товариства.

Кружок „Рідної Школи“ в Копичинцях улаштував у листопаді дві дитячі імпрези: 21. XI. п. р. на великій салі Нар. Дому забаву, на якій наші наймеенші весело бавились аж до вечора і з жалем розходилися домів, та концерт у честь покровителя школи Св. Йосафата дня 28. XI., що під кожним оглядом був гарний і лишив найкращі враження.

ГОРОДОК.

Рідношкільна анкета в справі плебісциту. Заходом Пов. Союзу Кружків „Рідної Школи“ в Городку відбулася в понеділок 29. XI. ц. р. повітова анкета в справі переведення плебісциту за українською мовою навчання по школах у городецькому повіті. На анкету прибуло к. 70 делегатів сіл Городеччини. Нарадами проводив о. Омелян Шараневич, голова Пов. Союзу Кр. „Р. Ш.“ Справу плебісцитової акції реферував адв. м-р Степан Андрушишин. У дискусії обговорювано головно технічну сторінку плебісцитової акції. Присутній на салі постерунковий робив перешкоди, мовляв, делегати читалень не мають права брати участи в анкеті, хоч староство було про все повідомлене.

Заборонили виступ театру „Заграва“. На неділю 28. XI. заповів свій приїзд до Городка театр „Заграва“. В репертуарі мав „Слово о полку „Ігоря“, „Лицарі ночі“ і ще кілька пес. Вже була замовлена саля і мешкання для артистів, як місцеве староство несподівано заборонило виставу згаданих вище пес. Заборона ця дуже дивна для городецького громадянства, яке не може зрозуміти, чим виступ знаного театру міг загрожувати „ладові та публичній безпеці“.

Вечерниці Міщанського Братства. На пущення в суботу 27. XI. уладило Міщанське Братство осінні вечерниці. Буфет був у руках пань з Братства, музика зі Судової Вишні. Фреквенція поважна.

ЛЮБАЧІВ.

Господинський курс у Щуткові філії „Сільського Господаря“ Любачів тривав від 18. жовтня до 4. листопада п. р. Зорганізувала його інструкторка філії „С. Г.“ Ст. Коковська. Початки курсу були дуже тяжкі, бо — на жаль — щутківці не зрозуміли того, що треба вчитись, і нерозумні родичі забороняли своїм дітям ходити на курс. При допомозі о. Саломона і дуже працьовитого дяка п. Музики вдалось цей курс зорганізувати і потім наука дівчат принесла їхнім родичам велику радість. Підчас курсу інструкторка заложила секцію господинь при місцевім кружку „С. Г.“, в котрім дотепер є понад 70 жінок, що платять свої вкладки та сходяться часто на свої сходини. На закінчення курсу приготовано вечеру, на яку запрошено родичів курсанток, голову філії „С. Г.“ та інших гостей. Вечеря та була великою радістю для всіх присутніх.

—o—

Нові книжки й журнали

ЖУРНАЛИ.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 23 (77) з 1. грудня п. р. Зміст: Серед бентежливих питань. (Замітна втеча, — Чим оправдати ідейно вибір звання купця чи промисловця? — Чи наша господарська активність є лиш переходовим проявом „Конюнктури“?). — Після появи одного розпорядку, — Як робити показ заплати, — Збірна реклама, — Про що тепер пишуть і говорять, — Свято ощадности у Львові, — Після II. Бранжевого курсу, — Госп. справи на всестудентській анкеті у Львові, — Тирольська переховальня овочів, — З організаційного життя, — Конгрес польського купецтва, — Ріжні вісти, — Викупно пром. свідоцтв на 1938 р. і табеля цін. — Ринок і ціни.

СІВАЧ, місячник присвячений проповіди і катехизі. Львів, грудень 1937. Р. II. Ч. 12. Зміст: о. П. Мриглод: Пропов. на Нед. XXIV. після Зісл. св. Д. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Пр. Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії. — о. П. Дзедзик: Ідеал проповідника. — о. Василь Попадюк: Друга реколекційна наука. — о. П. Дз. Катехизм для II. кл. всел. шкіл: — Станова наука для молодців. — о. П. Дзедзик: Чи і як стосувати методу „школи праці“ при навчанні релігії? — о. П. Дзедзик: Христова Церква в обороні робітництва. — Рецензії, бібліографія. — Зміст I. і II. річника „Сівача“. (Рік 1936-7).

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган У. Т. Т. Львів, листопад 1937. Р. XIII. Ч. 9. Зміст: Інж. Е. Врецьона: Газ як джерело енергії. — Нова церква в Михайлівцях. — Центральна промислова округа. — Азбука організаційної науки. — Умовини праці будівельного інженера. — Історія одної кореспонденції. — Технічно-господ. огляд. — Звіти, рецензії. — З життя У. Т. Т.

СЛУЖБОВИК, місячник. Львів, листопад 1937. Р. XV. Ч. 11.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ У ЧСР. Прага I. Комунікат ч. 4 (11). Т. 5. Масарик й українська інженерія.

ЄДНІСТЬ. Брно, листопад 1937. Р. I. Ч. I. На правах рукопису.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 21. і 28. листопаду 1937. Р. XIII. Ч. 45. і 46.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 7. XII. год. 8. веч. „Пікова Дама" опера.

Середа 8. XII. год. 8.30 веч. Концерт Репрез. Болгарського Хору „Гусла".

Театр Рікнородностей:

Вівторок 7. XII. год. 7.30 „Цей і той".
Середа 8. XII. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖОВКВА:
7. XII. Під куратолею.
8. XII. Орлевя.
9. XII. Шалапут.
10. XII. Довбуш.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

7. XII. Львів — саля Польського Муз. Т-ва (Хорушини 7).

КІНА.

АПОЛЬО: „Вязень Диявольського Острова".
АТЛЯНТИК: „Несправдана година".
ВАНДА: „Сан Франціско", „Руки завинили".
ҐРАЖИНА: „Гальва".
ЕВРОПА: „Сціпіон африканський".
КАСІНО: „Дівчата з Новолипок".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеґи-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Втеча Тарзана".
МІРАЖ: „Кінг-Конг".
МУЗА: „Наступ на світанку".
ПАКС: „Маєрлінг".
ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Еґерт, Іван Кепура).
РАЙ: „Пан редактор шаліє", комедія.
РІЯЛЬТО: „З кохання недостаточно".
СВІТ: „Підводний човен", „Запькоєвна".
СТИЛЕВЕ: „Народини зірки" та ревія.
ТОН: „Сьоме небо".
УТІХА: „Данило Бул" і ревія.
ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Балятон" — „Болотне Озеро".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Рим-Тіволі".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 7. грудня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Мала орх.; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт; БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 19.40 Легка й нар. музика; ВІДЕНЬ 12.00, 18.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.35 Форт., 19.40, 20.00 Англ.-австр. концерт, 20.40, 21.00 Вечір одноактівок, 21.30 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Оп. музика, 18.00 Танк. музика 4-х століть, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Підкарпато-руська археольогія, 18.15 Д-р Дан. Стахура: Суди присяглих; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.0 Розр. музика; ПРАГА 17.30 Альтівка, форт., 18.10 Солісти, 21.35 Форт. тріо Новака; РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 21.15, 22.00 Камер. музика; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ля фарса аморова" оп. Зандонаі.

Середа, 8. грудня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.10 Симфонія ч. 4 Цільхера, 21.00 Мельодії кохання; БІЛГОРОД 20.00 Спів, 20.30, 21.00 Гумор; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.15 Солісти, 18.00 Нар. пісні, циг. орх., 19.30, 20.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Симф. концерт камер. орх., 15.00 Сонати на клярнет і фагот, 16.00 Квартет f-дур Шуберта, 18.35 Військ. орх., 19.35, 20.00, 21.00 „Створення світа" орат. Гайдна, муз. спів; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Трубадур" оп. Верді'я; ПРАГА 15.00 „Тайна" оп. Сметани, 18.00, 20.05, 21.00 Концерт фільг. орх.; РАДІО ПАРІ 21.30 Скрипк. ресітель Касадесуса; РИМ 17.15, 17.50 Форт., 21.00 22.20 „Оріоне" траг. Морселія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 7. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для села, 11.40 „Рондо" в концертах Бетовена, пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Муз. з пл., 14.25 Камер. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Львівський гумор, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господ. вістки, 15.45 Муз. загадки, авд. для старших дітей, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Танцюємо при звуках мандолін, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Гірськими полями боїв в Еспанії, 17.15 Розр. музика орх., 17.50 Життя під ледом, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Моди, 18.20 Популярні твори в вик. сельск. тріа, 18.40 Про хліборобську підготову, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Промови" Цицерона, 19.30 Гірничі пісні, хор. **20.00 „Ноктюрн" опера М. Лисенка, інстр. Ст. Людкевича, орх. під дир. М. Колесси, солісти: О. Лепкова, О. Сушко, Л. Рейнарович, С. Гаврищук, І. Яросевич, вст. слово виг. проф. Вас. Барвінський,** 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Форт. ресіталь Анджеліки Моралес, мексиканської п'яністки, 22.30 Фрагменти з Вагнерових опер, плити, 22.50 Ост. вістки, 23.00 „Варварка" гірнича академія, 23.25 Гр. пл.

Середа, 8. грудня 1937.

8.00, 11.57 Сигнал часу; 8.15 Концерт військ. орх., 11.00 Орхестра берлінської фільгармонії та солісти, пл., 12.03 Симф. поранок, орх., спів, 13.00 „Буссовицька Мадонна" новеля В. Лозінського. 13.20 Орх., у перерві в год. 14.40 Скеч ККО, 14.45 Для села:: Чому мусимо збільшити продукцію і консумцію молока, Музика з пл., Мандрівка по бразільськім селі, Бразільський народ співає, 15.45 Авд. для дітей, 16.15 Скрипка, 16.50 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Культ Матери Божої, 17.15 Реліг. музика, 17.50 Спорт, 18.05 Нар. капеля, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Гутірка Сфорки в тромбоністом" фрагм. із „Горштинського" Ю. Словацького, з участю Ст. Ярача, 19.15 Шлеські пісні, 19.35 Детермінізм, 20.00 Театр Уяви: „Боротьба зі смертю" на осн. Павла де Круїф „Ловці мікробів", 20.35 Гр. пл., 20.40 Гумор, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Чвертьгодинка поезії, 22.00 Танк. музика, 22.55 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 4 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·60 зол.

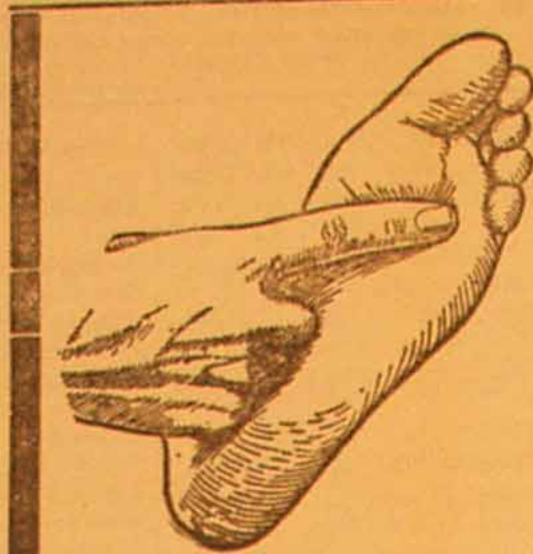
Тенденція на масло зниткова, на молоко та яйця вдержавана.

Подяка.

Воля Небесного Творця покликала до Себе Мойого Найдорожчого Мужа й Нашого Найлюбішого Татуся, бл. п. о. ІЛЯРІОНА ЦИВИКА, пароха Назірної.

Горем прибиті спішимо цією дорогою зложити подяку Всім, що боліють враз із нами. Передовсім дякуємо Їх Ексцеленції Кир Йоанові Лятишевському, що зволили ласкаво обняти провід у похоронах та виголосили прегарне слово над відкритою могилою. Зокрема дякуємо о. деканові Сулятицькому і всьому Духовенству, що так численно взяли участь у похоронних обрядах, а о. Мицюкові за сердечне прощальне слово в церкві. Дякуємо п. проф. Николишинові, що зволив ласкаво обняти провід над хором та всім хористам, своякам, приятелям, знайомим та парохіянам, що провели на вічний супокій Мого Найдорожчого Мужа й Нашого Татуся.

Жінка і діти.

Подяка.

Отсим складаю прилюдну подяку Високоповажаному Мец. Д-р ОРЕСТОВІ ЯРОСЕВИЧЕВІ в Ліську, за безкористну оборону мене перед судом.

о. Петро Мазяр.

Ванькова — грудень 1937.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10. Видає Видавнича Спілка „Діло".